

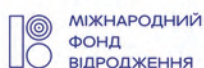
ЕНЕРГЕТИЧНІ РЕФОРМИ:

МОНІТОРИНГОВИЙ ЗВІТ ПРО ПРОСУВАННЯ УКРАЇНИ
У ВИКОНАННІ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС
У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ДОВКІЛЛЯ

КВІТЕНЬ 2019

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

Ця публікація була розроблена за сприяння Європейського Союзу в рамках Ініціативи EU4Energy та за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у рамках Проекту "Збільшення впливу громадянського суспільства у моніторингу та політичному діалозі щодо реформ в енергетиці та суміжних секторах відповідно до імплементації Угоди про Асоціацію". За зміст цієї публікації несуть відповідальність Громадська організація «ДІКСІ ГРУП», а також Громадянська мережа «ОПОРА», Всеукраїнська громадська організація «Енергетична Асоціація України», Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля», Асоціація «Європейсько-Українське енергетичне агентство». Зміст цієї публікації не жодним чином не відображає точку зору Європейського Союзу та/або Міжнародного фонду «Відродження».

До ініціативи EU4Energy належить вся підтримка ЄС, націлена на покращення енергозабезпечення, енергетичної безпеки та взаємозв'язків, а також на просування енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії у країнах Східного партнерства – Азербайджані, Білорусі, Вірменії, Грузії, Республіці Молдова та Україні. ЄС надає цю підтримку шляхом фінансування проектів та програм, що сприяють реформуванню енергетичних ринків та скороченню національної енергетичної залежності та споживання. В більш довгостроковій перспективі, енергозабезпечення стане більш надійним, прозорим та фінансово доступним, скорочуючи таким чином енергетичний дефіцит та зменшуючи вартість рахунків за електроенергію як для громадян, так і для приватного сектору. Додаткова інформація на веб-сторінці: www.EU4Energy.eu

Проект "Збільшення впливу громадянського суспільства у моніторингу та політичному діалозі щодо реформ в енергетиці та суміжних секторах відповідно до імплементації Угоди про Асоціацію" ставить за мету посилення ролі громадянського суспільства в адвокації реформ в енергетиці та пов'язаних секторах.

Ключовими цілями проекту є:

- моніторинг втілення Угоди про Асоціацію в частині енергетики, включаючи відповідні зобов'язання щодо довкілля та питань, пов'язаних з торгівлею;
- посилення спроможності громадських експертів та місцевих діячів відслідковувати фактичну реалізацію реформ;
- сприяння громадському діалогу для належної імплементації Європейських реформ енергетики та довкілля;
- інформування заінтересованих сторін та українського суспільства про значення та потенційні вигоди Європейських реформ в енергетиці та довкіллі для того, щоб дати їм можливість тримати уряд підзвітним за проведення реформ.

Проект фінансується Європейським Союзом в рамках ініціативи EU4Energy та співфінансується Міжнародним фондом «Відродження»

www.enref.org

Короткі висновки

Експерти Цільової групи "Газ" зазначають, що цього місяця законодавці не ухвалювали рішень у царині реформування газового сектору – лише зареєстрували законопроект про зміни, необхідні для врегулювання проблем, пов'язаних з особливостями перехідного періоду надання та споживання житлово-комунальних послуг (ЖКП).

Цільова група "Електроенергетика та Ядерна Безпека" звертає увагу на те, що НКРЕКП напередодні запуску нового ринку електроенергії вимагає всіх його учасників брати участь у тестових операціях.

Тим часом, у сфері енергоефективності квітень не став проривним місяцем в жодному напрямку роботи. Зокрема, не показали жодного прогресу необхідні законопроекти (серед яких базовий про енергоефективність та секторальні щодо ЕСКО), не були прийняті жодні важливі підзаконні акти, а запуснені раніше напрямки реформ, такі як видача енергетичних сертифікатів чи комерційний облік споживання теплової енергії, показали лише помірну динаміку.

Що ж стосується ВДЕ, то в Україні започатковано новий етап розвитку галузі – парламент схвалив законопроект №8449-д щодо запровадження аукціонної системи.

У сфері довкілля Президент України ухвалив 11 указів, якими збільшив територію природно-заповідного фонду на понад 80 000 га. Тепер площа ПЗФ України становить 6,73% від загальної площі держави.

Експерти сектору нафти та нафтопродуктів вітають співпрацю Уряду й профільних асоціацій надрокористувачів, результатом якої стали рекомендації органам влади зі спрощення дозвільних процедур, та проведення в системі ProZorro.Sales шести результативних аукціонів із продажу прав на користування надрами. Водночас, експерти висловлюють жаль у зв'язку з відсутністю прогресу в запровадженні державного контролю викидів летких органічних сполук із резервуарів із нафтопродуктами та гармонізації вимог до якості й безпечності моторного палива в Україні та ЄС. До того ж, кризова ситуація з потраплянням неякісної російської нафти в магістральний трубопровід «Дружба» довела відсутність співпраці Уряду з інституціями ЄС у частині забезпечення ранньої оцінки потенційних ризиків і проблем, пов'язаних із попитом і пропонуванням на нафту.

Група «Бізнес клімат» наголошує на тому, що законопроект про податок на виведений капітал автоматично відкликаний навіть не будучи розглянутим профільним Комітетом ВРУ. Паралельно з цим, АМКУ оприлюднив два проекти регуляторних актів, що конкретизують процедури з розслідування порушень та отримання дозволу на узгоджені дії.

Найбільш вживані скорочення:

АЕС – атомна електростанція
ВЯП - відпрацьоване ядерне паливо
ГТС – газотранспортна система
ДАЗВ – Державне агентство України з управління зоною відчуження;
ДП – державне підприємство
ДСП – державне спеціалізоване підприємство
ЗУ – Закон України
КМУ – Кабінет Міністрів України
МАГАТЕ – Міжнародне агентство з атомної енергії
МЕВП – Міністерство енергетики та вугільної промисловості
НАЕК - Національна атомна енергогенеруюча компанія
НАК – Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»

НКРЕКП – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
НПА – нормативно-правовий акт
ОСББ – об'єднання співмешканців багатоквартирного будинку
ОСП – оператор системи передачі
ПДВ – податок на додану
ПОН – Постачальник «останньої надії»
ПСО - Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальноосупільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу
РАВ – радіоактивні відходи

У квітні зусилля Кабміну переважно були зосереджені на ціновому питанні – результатом стало повідомлення про зниження з 1 травня 2019 року ціни на газ для населення та теплової генерації до 8247 грн/тис. куб. м. Крім того, з метою стимулювати заощадження споживаних енергоносіїв, зокрема газу, урядом було вдосконалено порядок надання пільг на оплату ЖКП у грошовій формі.

Міненерговугілля розробило проект закону, ухвалення якого має на меті створити передумови для переходу газового сектору на розрахунки в енергетичних одиницях. Водночас, Держгеонадр організувало успішний другий раунд електронних аукціонів з продажу нафтогазових ліцензій.

На теренах реформи "Нафтогазу", після підписання угоди з європейськими партнерами про спільну робочу групу зі сприяння "анбандлінгу", ані від уряду, ані від "Нафтогазу" жодних повідомлень не надходило.

У квітні регулятор розробив детальну інструкцію з процедури здійснення моніторингу ринків, а також два набори змін до Кодексу ГТС, які пізніше було затверджено окремими постановами. Один із наборів змін зумовлює перетворення у царині добового балансування. У цій сфері НКРЕКП також здійснила ґрунтовну позапланову перевірку оператора ГТС та функціонування його інформаційної платформи. У свою чергу, "Укртрансгаз" повідомив, що точність розрахунку замовлення послуг транспортування газу, в порівнянні з режимом місячного балансування, зросла у 6 разів.

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, на заміну Директиви 2003/55/ЄС (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА) згідно зі ст. 278 УА

Законопроект №10228¹, зареєстрований ВРУ в квітні, передбачає внесення змін до низки законів, зокрема Закону "Про ринок природного газу", з метою унормувати процес переходу на нові взаємини у сфері ЖКП, регламентовані чинною з 1 травня редакцією закону про ЖКП².

Зокрема, в царині постачання природного газу, на думку авторів проекту, здійснення робіт з технічного обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання оператором газорозподільної системи потребує законодавчого коригування. Через відсутність регламентації вартості цих робіт і форми угоди про них (які віддані на відкуп домовленості між надавачем і споживачем послуги), така угода може взагалі не відбутися. Щоб уникнути небезпечної ситуації, за якої технічне обслуговування системи газопостачання всередині багатоквартирного будинку не виконується, оскільки не обумовлено угодою, законопроектом запропоновано розширити повноваження регулятора, а саме: додатково покласти на НКРЕКП право й обов'язок встановлювати граничний рівень вартості робіт з технічного обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання (за затвердженою регулятором методологією) та затверджувати типовий договір із здійснення таких робіт.

Разом із тим, важливий законопроект щодо переходу газової сфери на розрахунки в одиницях енергії оприлюднило на своєму сайті Міненерговугілля³. Законопроект запропоновано внести такі зміни до Закону "Про ринок природного газу": по-перше, за одиницю енергії природного газу як товару взяти кВт·год, по-друге – доповнити Закон положенням, за яким остаточне рішення про запровадження на ринку газу розрахунків у енергетичних одиницях покладається на уряд. Відповідні зміни передбачено також до Закону "Про Митний тариф України" з тим, щоби газ обліковувався не в тис. кубометрів, а в тис. кВт·год.

Окрім вищезазначеного законопроекту, Міненерговугілля розробило та розмістило на сайті для обговорення ще три проекти нормативно-правових актів: 1) проект розпорядження КМУ про

---

¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65815

² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19>

³ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245361412&cat_id=35082

забезпечення комерційного (приладового) обліку природного газу, що присвячений оновленню графіків і встановленню звітності з оснащення помешкань побутових споживачів індивідуальними приладами обліку газу⁴; 2) проект постанови КМУ про зміни до порядку виведення з експлуатації магістральних трубопроводів газу, нафти, а також продуктів їх переробки, зумовлений необхідністю упорядкувати послідовність дій з такого виведення, згідно з сучасними вимогами у сфері безпеки⁵; 3) Проект наказу Міненерговугілля "Про затвердження Правил доступу суб'єктів ринку природного газу до внутрішньопромислових трубопроводів суміжних газовидобувних підприємств"⁶.

Процес забезпечення урядом пониження ціни використання газу для побутових споживачів і виробників тепла видався складним. На початку місяця, слідом за ціновими ініціативами "Нафтогазу"⁷, що спричинили зниження вартості газу для промислових споживачів на квітень 2019 року нижче її рівня для населення та теплової генерації (які підпадають під дію положення про ПСО⁸), Кабмін ухвалив рішення (постанова №293⁹) запропонувати "Нафтогазу" знизити ціну продажу / постачання газу і для інших його споживачів. Тобто, за постановою №293 уряд установив, що компанія здійснює поставки газу для всіх споживачів, потреби яких задовольняються в межах ПСО, "за ціною, що визначається як середня арифметична ціна газу, за якою АТ "Нафтогаз" пропонує газ промисловим споживачам", за умови його передоплати, та не вищою за ціну, встановлену Кабміном.

Оскільки "Нафтогаз" повідомив¹⁰ про неможливість виконати це урядове рішення без скасування ПСО, а Кабмін натомість відмовився скасовувати ПСО (постанова КМУ №867 від 19.10.2018 р.), мотивуючи це необхідністю захистити побутових споживачів, у разі суттєвого підвищення ціни газу на зовнішніх ринках, виник не просто "глухий кут", а загроза підвищення ціни газу для населення. Ймовірність цього була зумовлена порядком визначення ціни за чинним положенням про ПСО, за яким з 1 травня 2019 року ціна газу мала б зрости. Щоб зрушити процес, прем'єр-міністр В. Гройсман вдався навіть до озвучення перспективи перегляду контракту голови "Нафтогазу" А. Коболева, якщо ціни не буде знижено¹¹.

Врешті-решт, за дорученням уряду, було створено спільну з "Нафтогазом" робочу групу, що знайшла компромісний вихід¹². Учасники групи розробили новий механізм встановлення регульованої ціни, що дає змогу зменшити її рівень з 1 травня до 8247 грн/тис. кубометрів. У визначенні ціни втілено такий підхід: якщо ринкова ціна газу для промисловості нижча за встановлену постановою КМУ №867, ціна для населення зменшується, якщо навпаки – зросла понад встановлений урядом рівень, то ціна для населення залишається на цьому рівні.

Тим часом, Кабміном було відтерміновано на 9 місяців (постанова №272¹³) набуття чинності Технічним регламентом приладів, що працюють на газоподібному паливі, ухваленим постановою №814 від 04.07.2018 р. Період відстрочки наданий для закінчення процедури призначення органів з оцінки відповідності таких приладів, а також – з метою підтримки виробників зазначеної продукції, які матимуть змогу продовжити її випуск ще 9 місяців на умовах чинного законодавства.

---

⁴ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245361490&cat_id=35082

⁵ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245357631&cat_id=35082

⁶ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245363688&cat_id=35082

⁷ Що були пов'язані зі сприятливою зовнішньою кон'юнктурою цін

⁸ За цим положенням (постанова КМУ №867 від 19.10.2018 р.), до травня 2019 року ціна газу залишалася на рівні 8550 грн / тис. кубометрів

⁹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/devaki-pitannya-diynosti-akcionernogo-tovarištva-nacionalna-a123>

¹⁰ <https://ukranews.com/news/625864-neftegaz-obratilsya-v-kabmin-s-prosboj-otmenit-spetsobyazatelstva?fbclid=IwAR0DpwZbcmUTRS67zBVgS0Mow4FWVd1iRIzkrEQz6EW2oa7VPdx0sH5FM-I>

¹¹ <https://www.unn.com.ua/ru/news/1793998-grojsman-dav-kobolyevu-tizhden-dlya-znizhennya-tsini-na-gaz-dlya-naselennya>

¹² <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/459854734669D5F9C22583E4005D7859?OpenDocument&year=2019&month=04&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

¹³ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-tu-6-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-4-lipnya-2018-r-814>

На додаток, у квітні уряд затвердив нову редакцію порядку надання пільг на оплату ЖКП у грошовій формі (постанова №383¹⁴). Крім інших нововведень, новим порядком передбачено, що отримувачі пільг у формі готівки матимуть змогу розпоряджатися коштами, заощадженими завдяки економному споживанню, здебільшого енергоносіїв (зокрема газу), на власний розсуд. За задумом урядовців, це має стати додатковим стимулом підвищення ефективності використання енергії у сфері ЖКП.

Як і зазвичай, Кабмін підтримав фінансово-господарську діяльність "Нафтогазу", забезпечивши йому послаблення вимог із повернення кредиту, одержаного від "Укргазбанку" (розпорядження №247-р¹⁵). Погодженими урядом змінами до кредитного договору передбачено як подовження строку його дії, так і нова кредитна ставка. Однак, цього заходу вочевидь буде недостатньо, адже цього року "Нафтогаз" планує накопичити у газосховищах на 3 млрд кубометрів більше газу, ніж звичайний щорічний запас, у зв'язку з можливим настанням кризової ситуації, у разі повного припинення транзиту¹⁶. Як зазначив голова "Нафтогазу" А. Коболєв¹⁷, плани накопичити до наступного опалювального сезону 20 млрд кубометрів цілком реальні технологічно, проте невідомо, чи вистачить на це фінансових ресурсів.

З одного боку, хоча "Нафтогаз" уже три роки послідовно залишається прибутковою компанією, її чистий прибуток 2018 року знизився на 64%¹⁸, у порівнянні з 2017 роком, склавши 13,6 млрд грн. Водночас, у спрямованому на розгляд Кабміну скоригованому проекті фінансового плану на 2019 рік фігурує очікуване зростання чистого прибутку до 16 млрд грн¹⁹. З іншого боку, за даними Мінекономрозвитку²⁰, імпортований газ, що ввозиться в Україну, дешевшає вже третій місяць поспіль²¹, і "Нафтогаз" має нагоду закуповувати його за вигідною ціною. Отже, питання в тому, наскільки вдало менеджмент компанії управлятиме балансом її ліквідності, у разі затвердження урядом поданого варіанту фінплану.

Набувають регулярності електронні торги нафтогазовими ліцензіями. Відбувся іще один раунд онлайн-аукціонів – цього разу на продаж в електронній системі ProZorro було виставлено сім спеціальних дозволів на користування надрами²². Результат майже вдвічі перевищив попередньо оголошену вартість – наторговано 92,3 млн грн (і це за шість проданих ліцензій), замість оголошених 49 млн грн (за сім). Як зазначив голова Держгеонадр О. Кирилюк, аукціони "з голосу" не витримують жодної конкуренції з електронними: за останніх 8 років за "голосовою" процедурою держава одержала лише 60 млн грн, тоді як тільки з двох раундів електронних торгів, організованих у поточному році, до держбюджету надійде майже в 4 рази більше коштів – 233,3 млн грн.

НКРЕКП видала у квітні 9 нових ліцензій на здійснення постачання природного газу²³. Паралельно, було виконано перевірки дотримання умов ліцензійної діяльності та накладено штрафи на їх порушників, причому не тільки у секторі постачання природного газу (6 суб'єктів газового ринку), а й у сфері його

---

¹⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/deyaki-pitannya-nadannya-zhitlovih-subsidij-ta-pilg-na-oplatu-zhitlovo-komunalnih-poslug-u-groshovij-formi>

¹⁵ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/deyaki-pitannya-diyalnosti-akcionernogo-tovaristva-nacionalna-akcionerna-kompaniya-naftogaz-ukrayini1>

¹⁶ https://tsn.ua/interview/rosiyani-mozhut-znovu-vlashtuvati-gazovu-krizu-1330200.html?_ga=2.83201107.430459555.1555480461-1695178354.1542619663

¹⁷ Там само

¹⁸ <http://www.naftogaz.com/WWW/3/nakweb.nsf/0/F74766DEBAA8F44AC22583E5005BF5BF?OpenDocument&year=2019&month=04&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

¹⁹ <https://www.facebook.com/andriy.kobolyev/posts/10156516557308440>

²⁰ <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=SeredniaMitnaVartistImportnogoPrirodnogoGazu-SchoSkalasiaUProtsesiYogoMitnogoOformlenniaPidChasVvezenniaNaTeritoriiUkraini>

²¹ Згідно з даними сайту Мінекономрозвитку, динаміка обчисленої ДФС середньої митної вартості 1 тис. кубометрів ввезеного в Україну газу була такою: грудень 2018 – \$329,04; січень 2019 – \$317,95; лютий 2019 – \$290,91; березень 2019 – \$263,13.

²² <http://www.geo.gov.ua/v-ukra%20ni-vdruge-vidbuvsya-elektronnij-aukcion-z-prodazhu-naftogazovix-rodovishh-yakij-prinesse-v-derzhbyudzheth-92-mln-grn/>

²³ <http://www.nerc.gov.ua/?id=37896>

розподілу (8 суб'єктів). Серед оштрафованих регулятором – компанія "Нафтогаз" (постанова №574²⁴) за недопущення регулятора до планової перевірки діяльності компанії за період 2017-2018 роки²⁵. Що стосується сектора розподілу – то з восьми виявлених НКРЕКП у квітні порушників ліцензійних умов семеро входять до складу групи «Регіональної газової компанії» (РГК): ПАТ "Криворіжгаз", ПАТ "Рівнегаз", ПАТ "Дніпропетровськгаз", ПАТ "Дніпрогаз", ПАТ "Сумигаз", ПАТ "Миколаївгаз", ПАТ "Житомиргаз". Їх було оштрафовано на ту ж суму, що й "Нафтогаз", за неправомірне, за оцінкою регулятора, приведення об'єму газу, спожитого за лічильниками, до стандартних умов. Водночас, ПАТ "Харківміськгаз" (теж із групи РГК) було лише застережено (постанова №498²⁶), а на "Дніпрогаз" штраф по 850 тис. грн накладено двічі (постанови №501 і №502)²⁷, через цілу низку з точки зору регулятора допущених цим підприємством інших порушень. Зазначимо, що більшість оштрафованих операторів ГРМ оскаржують рішення НКРЕКП у судах.

Як повідомили ЗМІ²⁸, справи проти 20 облгазів групи РГК відкрив і Антимонопольний комітет України – за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Обґрунтування – те ж саме, що й штрафів НКРЕКП – донарахування побутовим споживачам обсягів спожитого газу понад обсяги за показами лічильників. Як вважає голова АМКУ Ю. Терентьєв²⁹, таке донарахування, що суперечить Кодексу ГРМ, спричиняє необґрунтовані додаткові витрати споживачів.

Одночасно з прийняттям рішень у процесі ліцензійної кампанії, регулятор ухвалив у квітні як мінімум три значимих постанови на інших напрямках діяльності. Дві з них (постанови №558³⁰ та №580³¹) стосуються модифікації низки нормативних актів НКРЕКП, переважно Кодексу ГТС. Першим із зазначених документів затверджено зміни до цього кодексу, пов'язані з потребами добового балансування. Їх деталізацію буде подано нижче. Другий – ухвалює зміни як до Кодексу ГТС, так і до типового договору транспортування газу, якими передбачено замовлення потужності точок входу / виходу та оплата її вартості не споживачами, а замовниками послуг транспортування. Фактично – це зміна підходу, спрямована на досягнення більшої передбачуваності / точності розрахунку довгострокового завантаження ГТС, що дасть змогу її оператору оптимізувати роботу.

Коментуючи позитивні наслідки змін, упроваджених постановою №580, прес-служба оператора ГТС відзначила³², що завдяки новому ухваленому підходу (та одночасному затвердженню тарифів для віртуальних точок виходу до ГРМ, прямих споживачів і суміжних добувачів газу), "Укртрансгаз" зможе пропонувати нову послугу – "транспортування на короткі дистанції" (short-haul services), надання якої сприятиме додатковому розкриттю потенціалу української ГТС. За оцінкою директора зі стратегії та розвитку бізнесу оператора ГТС С. Макогона³³, практично це означає надання трейдерам можливості транспортувати газ за конкурентними цінами транзитом через Україну між такими країнами-сусідами як Польща, Угорщина, Словаччина та Румунія. Також ця послуга надасть трейдерам можливості вигідно користуватися завезенням газу для закачування в українські ПСГ.

Нарешті, третє рішення регулятора (постанова №615³⁴) – це затвердження інструкції з моніторингу НКРЕКП нафтогазових ринків, за якою встановлено процедуру й порядок моніторингу, системи

---

²⁴ <http://www.nerc.gov.ua/?id=40218>

²⁵ Варто нагадати, що у січні 2019 року також не допустила регулятора до перевірки дочірня компанія "Нафтогазу" – "Укртрансгаз"

²⁶ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?id=40095>

²⁷ <http://www.nerc.gov.ua/?id=37896>

²⁸ <https://interfax.com.ua/news/economic/580102.html>

²⁹ Там само

³⁰ <http://www.nerc.gov.ua/?id=40188>

³¹ <http://www.nerc.gov.ua/?id=40273>

³² <http://reform.energy/news/poslednie-izmeneniya-v-kodeks-gts-sposobstvuyut-sozdaniyu-regionalnogo-gazovogo-khaba-s-tsentrom-v-ukraine-ukrtransgaz-11133>

³³ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10156649343209081&set=a.10150101709879081&type=3>

³⁴ <http://www.nerc.gov.ua/?id=40394>

показників, за кожним предметом моніторингу (зокрема, окремо для газового ринку), а також правила оприлюднення результатів, одержаних під час відстеження динаміки ринків.

У квітні "Нафтогаз" оприлюднив нові цінові пропозиції для промислових споживачів та інших суб'єктів господарювання, що не підпадають під дію ПСО, на травень 2019 року³⁵. Залежно від умов закупівлі, у порівнянні з цінами на квітень 2019 року, у травні ціни збільшено в діапазоні 5,2-11,5%. За новим прейскурантом³⁶, ціну газу як товару (з ПДВ) встановлено з 1 травня 2019 року на таких рівнях: для місячних потреб у газі обсягом до 50 тис. кубометрів включно – 8 337,6 грн за тис. кубометрів; за відсутності заборгованості перед "Нафтогазом" і місячних потреб від 50 тис. кубометрів: а) без попередньої оплати – також 8 337,6 грн за тис. кубометрів; б) за умови попередньої оплати³⁷ – 7 558,8 грн за тис. кубометрів.

Регламент (ЄС) № 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу, на заміну Регламенту (ЄС) № 1775/2005 (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА) згідно зі ст. 278 УА, питання торгівлі (ст. 269-274 УА)

20 квітня набула чинності постанова НКРЕКП № 156 від 5 лютого 2019 року³⁸ про порядок врегулювання спорів між суб'єктами, що діють у сферах енергетики та комунальних послуг. Для газової царини важливим є те, що затвердженими процедурами регламентовано хід врегулювання досудових суперечок, що виникають між суб'єктами ринку з питань доступу / приєднання до газових мереж.

Уже два місяці поспіль ГТС України функціонує в режимі добового балансування. Під час позапланової перевірки реалізації оператором ГТС цього режиму, яка тривала 8-19 квітня 2019 року³⁹, крім іншого, НКРЕКП детально дослідила функціонування платформи "Укртрансгазу" в частині здійснення алокацій природного газу в точках виходу, своєчасної реєстрації споживачів за постачальниками та надання постачальникам реєстру їхніх споживачів, прийняття номінацій і реномінацій (за січень-лютий у тестовому режимі). Вердикт регулятора – платформа працює без порушень⁴⁰.

Як повідомила прес-служба "Укртрансгазу"⁴¹, за місячними підсумками переходу на добове балансування можна зробити висновок, що точність розрахунку замовлення послуг транспортування газу, в порівнянні з режимом місячного балансування, зросла у 6 разів. Загальний обсяг негативних добових небалансів у березні склав 336 млн кубометрів газу, у т. ч. 172 млн. кубометрів – це небаланси операторів ГРМ та 164 млн кубометрів – замовників послуг транспортування газу.

Уже згадуваною вище постановою НКРЕКП №558⁴² було запроваджено вдосконалення Кодексу ГТС в частині унормування механізмів та умов добового балансування, зокрема визначених регулятором як "алокаційний алгоритм". У зв'язку з регламентацією цього механізму, до Кодексу ГТС введено поняття "угода про алокацію", а також відповідні зміни до правил постачання газу. Водночас, Кодекс доповнено новою главою "Балансуюча група", що присвячена визначенню прав і обов'язків сторони, яка може взяти на себе відповідальність перед оператором ГТС за оплату добових небалансів цілої групи замовників його послуг. Постановою №558 встановлено також термін початку розрахунків плати за нейтральність балансування – 1 січня 2020 року.

---

³⁵ <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/1FDA71EDF263301BC22583E600235B69?OpenDocument&year=2019&month=04&nt=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8&>

³⁶ <http://www.naftogaz.com/files/Information/Naftogaz-gaz-prices-ne-PSO-May-2019.pdf>

³⁷ Оплати протягом календарного місяця, що передує місяцю поставки газу

³⁸ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?id=38463>

³⁹ <http://utg.ua/utg/media/news/2019/04/ukrtransgaz-regulyator-pidtvrdyv-vidsutnist-porushen-v-roboti-informacii-i-platfomy.html>

⁴⁰ http://www.nerc.gov.ua/data/filearch/Catalog8/naftogas/2019/Akt_161_19.04.2019/Akt_Ukrtransgaz_19.04.2019-161.pdf

⁴¹ http://utg.ua/utg/media/news/2019/04/ukrtransgaz-pidbyv-pidsumky-pershogo-misiacia-roboty-v-dobovomu-balansuvanni.html?fbclid=IwAR1vvCf6X4YL-IXWzSSsvlBhx2vTI7pOBkIhny7eXUKm6jOisi_IFalbgSk

⁴² <http://www.nerc.gov.ua/?id=40188>

На початку квітня, на зустрічі, що відбулася у Представництві Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) в Україні, представники керівництва Міненерговугілля обговорили з іноземними партнерами перспективи створення в Україні газової біржі⁴³. Предметом розгляду став проект меморандуму про співробітництво між міністерством, фахівцями ЄБРР та Секретаріату Енергетичного Співтовариства, націленого на започаткування реалізації такого задуму. Хоча загалом завдання та ролі сторін було узгоджено, у підсумку прийнято рішення доопрацювати проект меморандуму, у площині забезпечення формування газової біржі як складової частини загальної енергетичної біржі.

10 квітня у Міненерговугілля відбувся семінар⁴⁴, організований під егідою Енергетичного Співтовариства в межах ініціативи EU4Energy Governance. Тема семінару – інфраструктурні проекти спільного інтересу країн Східного Партнерства (PEPI). На двох прикладах PEPI в газовому секторі експерти EU4Energy подали для фахівців галузі розгорнутий аналіз оцінки інфраструктурних проектів за методологією ЄС. Було також представлено повний перелік таких проектів. Директор Секретаріату Енергетичного Співтовариства Я. Копач наголосив, що європейські колеги всіляко сприятимуть презентації цього переліку фінансовим інституціям як Європи, так і світового рівня, задля розширення меж їхнього фінансування.

Директива 2004/67/ЄС про заходи захисту безпеки постачання природного газу (ст. 338, 341, Додаток XXVII УА), дія "Механізму раннього попередження" (Додаток XXVI УА), дії у надзвичайних обставинах (ст. 275-276, 309, 314 УА)

З 1 квітня опалювальний сезон закінчився в Одесі, Дніпрі та Херсоні, з 5-го – відключення опалення почалося в Запоріжжі, а 6 квітня було офіційно оголошено про завершення опалювального сезону в Києві⁴⁵, а також у місті Миколаїв⁴⁶. Отже, використання газу для опалення у великих містах України цього року відбулося трохи раніше, ніж зазвичай. Це створило сприятливі передумови для старту накопичення запасів у газосховищах протягом міжсезоння. Цікаво відстежити динаміку початку цього й супутніх процесів, щоб оцінити, чи реально справдитися планам "Нафтогазу" про входження у новий опалювальний сезон із обсягами зберігання в 20 млрд кубометрів.

Процес нарощення запасів зберігання природного газу розпочався 5 квітня з відмітки у 8,8 млрд кубометрів (дані "Укртрансгазу"⁴⁷). За тими ж оперативними даними оператора ГТС, стартова інтенсивність накопичення була такою: 5-6 квітня нетто-закачування склало 26,86 млн кубометрів, тоді як нетто-відбір – лише 9,43 млн кубометрів. Разом із тим, уже 1-6 квітня 2019 року Україна збільшила також імпорт газу з Європи – до 25 млн кубометрів на добу (для порівняння: у першій половині березня – 16,9 млн кубометрів на добу, у другій – 23,9 млн кубометрів на добу). Загалом за квітень імпорт газу збільшено в 2,3 рази, а за підсумком повних 4-х місяців поточного року – на 10%⁴⁸, у порівнянні з цим же періодом 2018 року, що було забезпечено сприятливою ціновою кон'юнктурою на європейському ринку.

Таким чином, обсяги імпорту за чотири місяці поточного року сягнули 2,4 млрд кубометрів⁴⁹, а на 30 квітня 2019 року в сховищах уже зберігалось 9,4 млрд кубометрів природного газу (на 19% більше, ніж торік). Такий початок вселяє оптимізм щодо створення умов запобігання кризовому сценарію зриву

---

⁴³ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245356998&cat_id=35109

⁴⁴ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245357175&cat_id=35109

⁴⁵ За рішенням Київської міської державної адміністрації

⁴⁶ <https://biz.liga.net/ekonomika/tek/novosti/v-kieve-otopitelnyy-sezon-zakonchilsya-ranshe-chem-obychno>

⁴⁷ <http://utg.ua/live>

⁴⁸ <http://utg.ua/utg/media/news/2019/05/gts-results-2019-04.html.html>

⁴⁹ Там само

Газ

газопостачання в Україні, у разі припинення транзиту газу з РФ, за відсутності з 1 січня 2020 року відповідної угоди на транзит з ПАТ "Газпром".

Як уже вказувалося вище, у зв'язку зі складними фінансовими умовами (що зумовлені, зокрема, й необхідністю погасити цього року кредит "Нафтогазу" перед Світовим банком на суму 395 млн євро⁵⁰, за рахунок якого і закуповували газ для закачування у сховища влітку 2018 року), та невизначеністю поведінки РФ у переговорах щодо нового транзитного контракту, багато в чому підтримання безпечних умов постачання газу наприкінці 2019 – на початку 2020 року (й далі) залежатиме від успішності дій керівництва "Нафтогазу" у цій царині протягом поточного року.

За даними ЗМІ⁵¹, "Нафтогаз" уже зараз, крім забезпечення заходів із накопичення запасів газу в газосховищах, здійснює підготовку для створення можливості функціонування ГТС в реверсному режимі. Це зокрема реконструкція компресорної станції "Бар" (газопровід "Союз", Вінницька обл.), що забезпечить додаткову надійність поставок газу з заходу країни до східних регіонів. Заходи "Нафтогазу" мають також на меті організувати, за умови відсутності російського транзиту, технічно максимально можливий імпорт газу з країн ЄС.

Разом із тим, у квітні Рада ЄС остаточно затвердила зміни до Газової директиви ЄС, що зумовлює розповсюдження європейських норм і обмежень на газопровід "Північний потік-2". "Газпром", зі своїми намаганнями пришвидшити та убезпечити реалізацію проекту, наразі вже починає "погрожувати" судовими позовами Європі⁵². Попри реальний спротив Данії⁵³, Польщі та України, будівництво цього обхідного газогону триває, відтак більшої важливості набуває питання, яким чином до "Північного потоку-2" буде застосований Третій енергопакет ЄС, тобто в яких правових рамках існуватиме цей проект.

Оновлення законодавства

4 та 15 квітня, відповідно, зміни до Директиви 2009/73/ЄС були схвалені Європарламентом та Радою ЄС. Рішення поширює дію Третього енергетичного пакета ЄС, зокрема щодо анбандлінгу операторів газопроводів та правил доступу третіх сторін, на морські газопроводи (у територіальних водах країн ЄС). У ході дискусій між урядами Франції та Німеччини було досягнуто компроміс, що відповідальність за застосування права ЄС до окремого проекту (або надання йому виключення з-під дії правил, за чіткого переліку підстав) несе країна, на кордоні якої такий газопровід уперше заходить на територію ЄС.

Серед інших важливих рішень, варто відзначити прийняття у квітні 2019 року рекомендацій Єврокомісії у царині кібербезпеки в енергетиці. Ними визначено основні заходи, необхідні для збереження кібербезпеки і готовності реагування на кібератаки, з урахуванням вимог дій у реальному часі, ризиків каскадування наслідків та поєднання застарілих систем з новими технологіями.

29 березня Секретаріат Енергетичного Співтовариства оприлюднив дослідження про виконання Регламенту Комісії (ЄС) № 703/2015 про мережевий кодекс щодо правил інтероперабельності та обміну даними. Аналіз засвідчив часткову відповідність, зокрема відзначено застосування «Укртрансгазом» положень про одиниці виміру, обмін даними та короткостроковий моніторинг якості газу на точках з'єднання з сусідніми державами-членами ЄС. Як йдеться у висновках, країнам Енергетичного Співтовариства слід невідкладно забезпечити впровадження кодексу, а операторам –

⁵⁰ <https://www.facebook.com/andriy.kobolyev/posts/10156516557308440>

⁵¹ <http://reform.energy/news/naftogaz-vedet-rabotu-dlya-vozmozhnogo-reversa-svoey-gts-v-sluchae-preryvaniya-rf-tranzita-s-1-yanvarya-2020-goda-vitrenko-11152>

⁵² <https://www.epravda.com.ua/news/2019/04/24/647326/>

⁵³ <https://biz.liga.net/ekonomika/tek/novosti/danii-predlozili-novyy-marshrut-dlya-severnogo-potoka-2>

Газ

привести у відповідність чинні угоди про сполучення транскордонних газопроводів та укласти нові, де таких ще немає (зокрема, йдеться про сполучення з Молдовою та Румунією).

ЄС продовжує приділяти увагу диверсифікації постачань через підтримку інфраструктурних проектів. Як йдеться у четвертому річному звіті про розвиток Енергетичного Союзу, всі країни-члени ЄС, крім однієї, мають доступ до щонайменше двох джерел поставок газу, а до 2022 року, за умови реалізації поточних проектів, усі (крім Мальти і Кіпру) отримають доступ до трьох джерел. Серед пріоритетів – підтримка реалізації Південного газового коридору та інфраструктури з імпорту скрапленого газу (СПГ). Водночас, більш важливу роль для України будуть відігравати інвестиції у розвиток трубопровідної інфраструктури у Східній Європі.

У лютому Єврокомісія почала консультації щодо відбору газотранспортних проектів до наступного переліку проектів «спільного інтересу». 18 березня Єврокомісія дала дозвіл щодо виділення Польщею державної допомоги на розширення потужностей СПГ-терміналу в Свіноуйсце із 5 до 7,5 млрд кубометрів. 20 березня оголошено конкурс на підтримку енергетичної інфраструктури в рамках програми Connecting Europe Facility (CEF) на суму 750 млн євро. Конкурс триватиме до 13 черня, приймаються лише заявки від тих проектів, що визнані проектами «спільного інтересу». Вже 1 квітня, на зустрічі ініціативи CESEC у Бухаресті, підписано два гранти в рамках CEF – у т.ч. на модернізацію ГТС Болгарії. 15 квітня було підписано грантову угоду CEF на 214,9 млн євро для будівництва проекту Baltic Pipe, який поєднає Польщу та Данію із норвезькими родовищами газу на шельфі Північного моря. При цьому ТЕО, початкові дослідження та підготовчі роботи вже профінансовані CEF.

Електроенергетика та ядерна безпека

На базі філій ДП «Енергоринок» уряд створив два нових держпідприємства – «Гарантований постачальник» та «Оператор ринку». З часом ДП «Оператор ринку» буде перетворено на акціонерне товариство із 100% власністю держави. Тим часом, ДП «Укрінтеренерго» може опинитися банкрутом із-за заборгованості споживачів, що мали з ним договори, як з постачальником останньої надії.

Що ж стосується атомної енергетики, то капітальна будівельна готовність об'єктів ЦСВЯП перевищила 75%, а термін введення в експлуатацію першого пускового комплексу заплановано вже на наступний рік. Паралельно з цим, на ЧАЕС новий безпечний конфайнмент був переведений у режим пробної експлуатації.

Директива 2009/72/ЕС від 13 липня 2009 року щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЕС (Ст.269, Глава 11, Розділ IV Угоди про Асоціацію Україна-ЄС)

Компанія «Укренерго» повідомляє про реєстрацію учасників нового ринку електроенергії. Так, станом на 23 квітня зареєстровано 50 учасників як з боку виробників, так і постачальників, надано логіни та паролі, відповідно до наявних ЕІС кодів, для тестового доступу на платформу MMS для 323 компаній. Укладено 175 договори на передачу електричної енергії зі споживачами, що підключені до мережі системи передачі, а також 176 договорів з електропостачальниками.⁵⁴

ДП «Енергоринок» продовжує публікацію середніх оптових ринкових цін на ринку електроенергії. Так, середня ОРЦ за березень становила 1551,62 грн/МВт-год, що вище ціни за лютий (1546,95 грн/МВт-год), але нижче середньої за січень (1553 грн/МВт-год).

Викликає тривогу зростаюча заборгованість ДП «Укрінтеренерго», що КМУ призначило виконувати функції постачальника останньої надії перед операторами системи розподілу (ОСР). У квітні вона становить 149 млн грн. Як наслідок, 5 ОСР подали відповідні позови до суду. Заборгованість перед ДП «Енергоринок» – 661 млн грн, також підприємство за час виконання обов'язків ПОН накопичило 385 млн грн податкового боргу. Загальна заборгованість споживачів електроенергії перед ПОН становить 1,39 млрд грн, з яких більшу частину (418 млн грн) складають борги водоканалів, зокрема борг «Води Донбасу» – 260 млн грн. 23% заборгованості сформували державні вугільні шахти, 15% - підприємства металургії та хімічної промисловості та 13% (175 млн грн) – житлово-комунальний сектор.⁵⁵

26 квітня НКРЕКП прийняла постанову №643, якою затвердила Методичні рекомендації щодо здійснення тестових операцій на ринку електричної енергії⁵⁶. Тестові операції є обов'язковими і проходять з 1 травня по 1 липня поточного року. Для виконання умов роботи в новому ринку електроенергії ОСР, виробники та електропостачальники до 15 травня мають укласти договори про врегулювання небалансів електричної енергії з ОСР; ОСР, ОСР; виробники та електропостачальники до 1 травня мають зареєструватися у програмному комплексі «Оператора ринку» та про результати реєстрації повідомляють НКРЕКП до 3 травня; ОСР, виробники та електропостачальники з 1 травня кожні два тижня надають до НКРЕКП звіт щодо здійснення тестових операцій на ринку електричної енергії.

25 квітня МЕВП опублікувало проект «Порядку проведення електронних аукціонів з продажу електричної енергії за двосторонніми договорами». Порядок регламентує продаж електроенергії ДП

---

⁵⁴ <https://ua.energy/media/pres-tsentr/pres-relizy/informatsijnyj-vypusk-ukrenergo-shhodo-progresu-ta-problem-u-pidgotovtsi-do-novogo-rynku-elektroenergiyi-stanom-na-23-kvitnya-2019-r/>

⁵⁵ <https://expro.com.ua/novini/postachalnik-ostanno-nad-derikompanya-ukrnterenergo-zayavila-pro-zagrozu-bankrutstva>

⁵⁶ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?id=40649>

Електроенергетика та ядерна безпека

«НАЕК “Енергоатом”», ПрАТ «Укргідроенерго» та ПАТ «Центренерго» на новому ринку двосторонніх договорів.

Проектом пропонується для організації аукціонів наказом МЕВП утворити аукціонний комітет на чолі з міністром МЕВП у складі шести людей: двох – від Міненерговугілля, двох – від НКРЕКП, одного – від Мінекономрозвитку та ще одного – від АМКУ (з правом дорадчого голосу). Також до комітету будуть входити по одному представнику від генеруючої компанії. Повноваження Комітету наступні: погодження стартової ціни, затвердження примірної форми договорів купівлі-продажу, щорічного графіку аукціонів та ставки гарантійного внеску. Проектом порядку передбачено надати виключне право ініціації аукціону для продавця (генерації), який має запропонувати графік продажу електроенергії, її стартову ціну, період відпуску, кількість лотів та інше. В перший місяць роботи ринку (з 1 липня 2019р) стартова ціна аукціону не може перевищувати ОРЦ за останні три місяці⁵⁷.

Також МЕВП оприлюднило проект «Порядку проведення конкурсу на будівництво генеруючої потужності та виконання заходів з управління попитом», який визначає умови проведення конкурсу для створення нових маневрових та акумулюючих потужностей (наприклад, газопоршневих агрегатів, літій-іонних батарей), які необхідні для балансування енергосистеми.

Документ пропонує наступну послідовність проведення конкурсу: НКРЕКП має затвердити звіт з достатності генеруючих потужностей, який готує ДП «НЕК “Укренерго”»; оператор системи передачі протягом 30 днів подає свої пропозиції щодо необхідності будівництва нової генерації до міністерства; міністерство протягом 90 днів готує рішення про конкурс та подає його на розгляд КМУ; Кабмін оголошує конкурс; спеціально обрана конкурсна комісія проводить кваліфікацію претендентів, відбір та визначає переможця (може бути більше одного).

Конкурсна комісія обиратиме компанію, яка запропонує найнижчу вартість будівництва одиниці регулюючої потужності.⁵⁸

Регламент 714/2009/ЕС від 13 липня 2009 про умови доступу до мережі транскордонного обміну електричною енергією та скасовує Регламент 1228/2003 (Ст.270, Глава 11, Розділ IV Угоди про Асоціацію Україна ЄС)

НЕК «Укренерго» повідомило про узгодження плану-графіку впровадження спільних (скоординованих) аукціонів з розподілу міждержавних перетинів із ОСП країн ENTSO-E та їх регуляторами — Польщі, Словаччини, Угорщини та Румунії.

Такі аукціони планується поводити між Україною та сусідніми ОСП зони ENTSO-E – вони значно спрощують експорт/імпорт електроенергії до/з Європи, оскільки забезпечують безперешкодний доступ всіх учасників ринку до пропускнуої спроможності міждержавних перетинів, мінімізують кількість процедур, необхідних для забезпечення міждержавної торгівлі електроенергією, та значно прискорюють їх проходження⁵⁹.

Проведення аукціонів сприятиме конкуренції між виробниками та імпортерами електричної енергії та утворенню справедливої ринкової ціни на неї.

8 квітня МЕВП опублікувало уточнений прогностичний баланс на 2019 рік, яким прогнозується скорочення експорту електроенергії з України в країни ЄС та Молдову на 5,9% - до 6,011 млрд кВт-год. Також, відповідно до прогнозу, на минулорічному рівні збережеться експорт в Польщу (1,41 млрд кВт-год), виросте обсяг поставок до Молдови на 7,1% - до 1,024 млрд кВт-год, проте зменшиться

---

⁵⁷ https://expro.com.ua/novini/mnenergo-opublikuvalo-proekt-poryadku-provedennya-aukconv-z-prodaju-elektroenerg-dlya-derjavno-generac-?fbclid=iwar17vzkrst5vgjpi0sd_g7ogaxcabzsmxhiqdcig8vbrshounea8zh_en4

⁵⁸ <https://expro.com.ua/novini/mnenergovugllya-opublikuvalo-proekt-poryadku-provedennya-konkursu-na-budvniectvo-novo-manetrovo-generac->

⁵⁹ <https://ua.energy/osnovni-podiyi/ukrenergo-gotuyetsya-do-vprovadzheniya-spilnyh-auktsioniv-z-rozpodilu-mizhdzrhavnyh-peretyniv-z-chotyroma-krayinamy-entso-e-na-2021-rik/>

Електроенергетика та ядерна безпека

кількість експортованої електроенергії з «острову Бурштинської ТЕС» (до Угорщини, Словаччини та Румунії) на 5,7% – до 3,577 млрд кВт-год.⁶⁰

Директива, Директива 2009/72/ЄС від 13 липня 2009 року щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС (Стаття 273, Глава 11, Розділ IV, Угоди про асоціацію Україна- ЄС)

Оператор системи передачі та Оператор енергоринку

ДП НЕК «Укренерго» відповідно до постанови НКРЕКП від 14.03.2018 р. №307 «Про затвердження Правил ринку» розпочато реєстрацію учасників ринку⁶¹ електричної енергії. На офіційному сайті компанії є розділ, де можна ознайомитися з переліком необхідних документів та заповнити необхідні заяви⁶².

5 квітня відбулося розкриття пропозицій⁶³ в межах тендеру на закупівлю програмного забезпечення Датахаб для Адміністратора комерційного обліку. Пропозиції на тендер надали Robotron Datenbank-Software GmbH (Німеччина) та консорціум розробників, до якого входять компанії з п'яти країн: Siemens AG (Австрія), 100% Дочірнє підприємство «Сіменс Україна» (Україна), Siemens AS (Німеччина), IP Systems Informatikai Zartkoruen Mukuodo Reszvenytarsasag (Угорщина) та Omnetric GmbH (Норвегія)⁶⁴.

Кабінет міністрів України 20 березня вніс зміни до Постанови від 27.01.2016 р. №70, які дозволяють покласти функції відповідального виконавця з проекту, який підтримує міжнародна фінансова організація, безпосередньо на компанію, яка отримує кредитні кошти. Прийняття постанови розблокує процес відновлення платежів «Укренерго» та вибір кредитних коштів, у першу чергу Світового банку, за новою процедурою. НЕК «Укренерго» погоджує з Мінфіном документи про витрачені кредитні кошти міжнародної фінансової організації та оплачені рахунки підрядних організацій⁶⁵. Рішення було вкрай потрібне для оплати консорціуму, що здійснює розробку та технічну підтримку софту для нового ринку електроенергії.

Гарантований покупець та Оператор ринку

17 квітня КМУ прийняв постанову №324 про утворення державних підприємств «Гарантований покупець» та «Оператор ринку». Ці підприємства створюються для забезпечення загальносуспільних інтересів і виконання гарантій держави щодо купівлі всієї електричної енергії, виробленої на об'єктах електроенергетики, що використовують альтернативні джерела енергії за встановленим «зеленим» тарифом, а також функціонування ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку.⁶⁶

ДП «Гарантований покупець» створюється на базі філії «Гарантований покупець» держпідприємства «Енергоринок» шляхом виділу майна, прав та обов'язків стосовно нього відповідно до розподільного балансу для виконання функцій гарантованого покупця електричної енергії.

---

⁶¹ <https://ua.energy/osnovni-podiyi/ukrenergo-rozpochalo-revestratsiyu-uchasnykiv-rynku/>

⁶² <https://ua.energy/novyj-rynok-e-e/implementatsiya/#1553612395095-c52483ad-413c>

⁶³ <https://ua.energy/osnovni-podiyi/ukrenergo-rozkrylo-tenderni-propozytisyi-iz-zakupivli-programnogo-zabezpechennya-dlya-administratora-komertsijnogo-obliku/>

⁶⁴ <https://ua.energy/media/pres-tsentr/pres-relizy/shhotyzhnevyyi-informatsijnyj-vypusk-ukrenergo-shhodo-progresu-ta-problem-u-pidgotovtsi-do-novogo-rynku-elektroenergiyi-stanom-na-5-kvitnya-2019-r/>

⁶⁵ <https://expro.com.ua/novini/uryad-uhvaliv-rshennya-yake-rozbloku-platej-ukrenergo-pered-rozrobnikami-pz-dlya-balansuyuchogo-rinku>

⁶⁶ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-utvorennya-derzhavnih-pidpriyemstv-garantovanij-pokupец-ta-operator-rinku>

Електроенергетика та ядерна безпека

ДП «Оператор ринку» створюється на базі філії «Оператор ринку» держпідприємства «Енергоринок» шляхом виділу майна, прав та обов'язків стосовно нього відповідно до розподільного балансу для виконання функцій оператора ринку електричної енергії з подальшим перетворенням його в акціонерне товариство, 100% акцій у статутному капіталі якого належить державі та не підлягає приватизації або відчуженню в інший спосіб, відповідно до Порядку перетворення державного унітарного комерційного підприємства в акціонерне товариство, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2012 р. №802.

НКРЕКП оперативно відреагувала на Постанову КМУ №802 та 26 квітня затвердила власну постанову №641 «Про затвердження нормативно-правових актів, що регулюють діяльність гарантованого покупця та купівлі електричної енергії за «зеленим» тарифом». Серед нормативно-правових актів методика формування кошторису гарантованого покупця, Порядок купівлі електричної енергії за «зеленим» тарифом, типові договори купівлі-продажу «зеленої» електроенергії та про надання послуг із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел⁶⁷.

Ст.338, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС

Договори про співпрацю з МФО

Ст.339, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС, Ринок вугілля

Починаючи з 1 квітня від електропостачання було частково відключено низку державних вугільних підприємств. Серед них зокрема шахти «Лисичанськвугілля», «Первомайськвугілля», «Волиньвугілля», «Мирноградвугілля», «Капітальна» і «Центральна». У зв'язку з цим на зазначених шахтах був припинений видобуток вугілля. Водовідведення та вентиляцію в шахтах від електропостачання не відключали.⁶⁸

Зазначена ситуація склалась через систематичні неплатежі державних шахт за електричну енергію. Крім того, пройшло три місяці з моменту початку постачання електричної енергії шахтам постачальником останньої надії ДПЗП «Укрінтеренерго». Відповідно до ЗУ «Про ринок електричної енергії» постачальник останньої надії постачає електричну енергію споживачу протягом строку, що не може перевищувати 90 днів. Після завершення зазначеного строку ПОН припиняє електропостачання споживачу.⁶⁹

Незалежна профспілка гірників України висловила занепокоєння з приводу критичної ситуації, що склалась через відключення від електропостачання низки підприємств.

У листах, що були направлені високопосадовцям, було зазначено, що державні вугільні підприємства опинилися на межі повної зупинки через знеструмлення та припинення видобутку вугілля, і що ситуація загрожує енергетичній безпеці України та може призвести до непередбачуваних соціально-економічних і екологічних наслідків⁷⁰.

---

⁶⁷ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?id=40637>

⁶⁸ http://www.kvpu.org.ua/uk/news/4/3364-znestrumlenoshakhtykapitalnaitsentralna?fbclid=IwAR23eDyboZUObYr5n0jDCbkzZyZ_I2qrwucvYNufKhmHONemd-5srLhC1L8
⁶⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2019-19>

⁷⁰ http://npgu.org/novosti/2805-visokoposadovtsyam-nadislano-zvernennya-npgu.html?fbclid=IwAR24X8yi33QU8yU1ICVRaaGgyILlc2YSO4JPhh17pv_eMjENDBEYvOFBDTM

Електроенергетика та ядерна безпека

Ст.342, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна-ЄС, Співпраця в атомній сфері, Директива № 96/29/Євратом, Директива Ради № 2006/117/Євратом, Директива Ради № 2003/122/Євратом

4 квітня був оприлюднений Указ Президента України №104 «Про заходи з підтримки розвитку ядерної енергетики та підвищення рівня безпеки у сфері використання ядерної енергії». Указ був прийнятий з метою посилення рівня ядерної і радіаційної безпеки та енергонезалежності держави, забезпечення сталого функціонування та подальшого розвитку ядерної енергетики, інтеграції об'єднаної енергетичної системи України до європейської енергосистеми, належного виконання міжнародних зобов'язань України у сфері використання ядерної енергії, а також посилення соціального захисту громадян, які проживають на територіях зон спостереження⁷¹.

Відповідно до зазначеного Указу КМУ має невідкладно внести на розгляд Верховної Ради України законопроект про розміщення, проектування та будівництво енергоблоків №3 та №4 Хмельницької атомної електростанції. Крім того, протягом двох місяців мають бути внесені такі законопроекти:

- Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення механізму захисту від інфляції коштів фінансового резерву для зняття з експлуатації атомних блоків, що формується відповідно до Закону України «Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки»;
- Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо віднесення коштів від збору на соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, до джерел формування спеціального фонду Державного бюджету України для забезпечення гарантованого спрямування таких коштів у вигляді субвенції відповідним місцевим бюджетам;
- Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» щодо збільшення розміру субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;⁷²

В Указі також дається доручення вжити заходів, спрямованих на всебічну підтримку та реалізацію пілотного проекту «Енергетичний міст «Україна — Європейський Союз». Нагадуємо, що попередньо Міністерство енергетики та вугільної промисловості України оголосило про проведення конкурсу з визначення приватного партнера для здійснення державно-приватного партнерства щодо реалізації проекту «Енергетичний міст «Україна – «Європейський Союз»⁷³.

Також, на КМУ покладаються наступні завдання:

- забезпечувати вдосконалення системи безпеки атомних електростанцій, узгодженої із заходами фізичного захисту ядерних установок, підвищення захисту та надійності енергоблоків з урахуванням загроз енергетичній безпеці;
- забезпечити невідкладне створення власного виробництва ядерного палива для вітчизняних атомних електростанцій із залученням до створення такого виробництва суб'єктів, які здійснюють виробництво електричної енергії на атомних електростанціях;

---

⁷¹ <https://www.president.gov.ua/documents/1042019-26402>

⁷² <https://www.president.gov.ua/documents/1042019-26402>

⁷³ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/publish/article?art_id=245335441

Електроенергетика та ядерна безпека

- сприяти впровадженню на атомних електростанціях сучасних технологій з високим ступенем надійності та безпеки (малих модульних реакторів) та забезпечити виробництво на вітчизняних підприємствах обладнання, необхідного для застосування таких технологій;⁷⁴

Інспекторами Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ) проводилася планова інспекція на енергоблоці №4 Запорізької АЕС, який знаходиться в плановому середньому ремонті. Інспекція проходила в рамках міжнародної Угоди між Україною та МАГАТЕ про нерозповсюдження ядерної зброї.

Інспектори МАГАТЕ провели фізичну інвентаризацію ядерних матеріалів, технічне обслуговування систем спостереження і збереження МАГАТЕ. Також перевірено ведення облікової та звітної документації.

Як зазначив начальник відділу ядерної безпеки Дмитро Касьяненко, інспекція проведена успішно і без зауважень.

МАГАТЕ - єдиний в світі міжнародний інспектор з питань ядерних гарантій та контролю в області цивільних ядерних програм. Мета контролю - не допустити передачі ядерних матеріалів, використовуваних в ядерних установках, розташованих в 70 країнах світу, на військові цілі.⁷⁵

19 квітня на Южно-Українській АЕС була проведена виїзна нарада з питань підготовки енергоблока №3 до довгострокової експлуатації.

Згідно з внутрішніми нормативними документами Енергоатома, погодженими з Держатомрегулювання України, є два варіанти продовження строку служби ядерних енергоблоків, що досягли проектного терміну експлуатації. Перший передбачає отримання ліцензії на продовження строку служби блока ще до завершення його проектного ресурсу. Згідно з другим, по досягненні проектного терміну експлуатації енергоблок виводиться в тривалий планово-попереджувальний ремонт, і після цього отримує ліцензію.

Рівень підготовки блока №3 ЮУАЕС (ВВЕР-1000) у компанії визнали таким, який дозволяє реалізувати всі необхідні заходи в рамках першого варіанту. Учасники виїзної наради 19 квітня детально розглянули поточний стан справ з підготовки блока до довгострокової експлуатації, стадії реалізації намічених заходів, визначили шляхи вирішення проблемних питань.

Проектний періоду служби енергоблоку №3 закінчується в лютому 2020 року. До цього часу ДП «НАЕК «Енергоатом» має підготувати і обґрунтувати продовження довгострокової експлуатації у понадпроектний період ЮУАЕС-3.⁷⁶

Ст.342, Глава 1, Розділ V Угоди про асоціацію Україна- ЄС, Співпраця в атомній сфері Співробітництво спрямовується на вирішення проблем, що виникли внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС

4 квітня під час наради з планування проекту технічного співробітництва МАГАТЕ UKR/9/038 «Надання допомоги у виведенні ЧАЕС з експлуатації та безпечному поводженні з радіоактивними відходами» експерти ДАЗВ та Міжнародного агентства затвердили завдання, план роботи та перелік спільних заходів на 2019 рік. Буде продовжена робота з удосконалення українського законодавства у сфері поводження з РАВ, розробки концепції нової загальнодержавної програми поводження з РАВ та ВЯП і виведенням з експлуатації енергоблоків № 1-3 ЧАЕС. Також, під час наради було обговорено напрями допомоги МАГАТЕ на новий цикл технічного співробітництва протягом 2020-2023 років.

---

⁷⁴ <https://www.president.gov.ua/documents/1042019-26402>

⁷⁵ http://www.energoatom.kiev.ua/ru/press_centra-19/novosti_kompanii-20/p/na_zaporozskoj_aes_prosla_planovaa_inspekcia_magate-44920

⁷⁶ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/publish/article?art_id=245361242

Електроенергетика та ядерна безпека

Майбутня робота включатиме вдосконалення інфраструктури поводження з радіоактивними відходами (РАВ), продовження заходів щодо остаточного закриття та консервації енергоблоків №1-3 ЧАЕС, проведення радіоекологічного моніторингу у зоні відчуження та характеристики РАВ під час їх прийому на захоронення чи довгострокове зберігання⁷⁷.

Експерти ДСП ЧАЕС провели навчальний курс для учасників британської програми Nuclear Graduates. Зокрема, учасники програми відвідали оглядовий павільйон об'єкта «Укриття», енергоблок №3 Чорнобильської АЕС, сховище відпрацьованого ядерного палива №2, а також прослухали лекції щодо причин аварії на ЧАЕС, спорудження об'єкта «Укриття» і нового безпечного конфайнменту та сучасного стану ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.⁷⁸ В кінці місяця за результатом робочих зустрічей керівництва ДАЗВ з Британським управлінням із зняття з експлуатації ядерних об'єктів (NDA) та профільними компаніями Великобританії, було досягнуто домовленостей щодо розвитку та розширення співпраці України та Великобританії. Зокрема, співпраця стосуватиметься експертної підтримки у сфері поводження з РАВ, зняття ЧАЕС з експлуатації та відродження радіоактивно забруднених територій.⁷⁹

4 квітня був оприлюднений Указ Президента України №104 «Про заходи з підтримки розвитку ядерної енергетики та підвищення рівня безпеки у сфері використання ядерної енергії». Відповідно до Указу КМУ доручено вжити заходів щодо забезпечення повне фінансування будівництва сховищ та інфраструктури, необхідних для розміщення та довгострокового зберігання з наступним захороненням осклованих високоактивних радіоактивних відходів від переробки відпрацьованого ядерного палива та інших радіоактивних відходів атомних електростанцій.

Фахівці Чорнобильської АЕС разом з експертами ВАО АЕС вивчали накопичений світовий досвід щодо довготривалого сухого зберігання відпрацьованого ядерного палива (ВЯП) та визначали ймовірні ризики та шляхи їх уникнення стосовно майданчика ЧАЕС. Робота місії технічної підтримки була спрямована на отримання інформації, яка дозволить звести до мінімуму помилки, пов'язані з довготривалим сухим зберіганням ВЯП⁸⁰.

22 квітня ОБСЄ офіційно завершило транскордонний проект зі зміцнення системи реагування та попередження пожеж у зоні відчуження. Команда проекту передала Державному агентству України з управління зоною відчуження, а саме ДСП «Екоцентр», інноваційне програмне забезпечення для оцінки доз радіоактивного опромінення лісових пожежників під час гасіння в зоні відчуження. На основі декількох показників, введених персоналом «Північної Пущі», фахівці зможуть отримати оперативну інформацію щодо погодинних доз опромінення, а також розрахунок максимально допустимого часу перебування одного пожежного на місці гасіння пожежі⁸¹.

22 квітня новий безпечний конфайнмент було переведено у режим пробної експлуатації. Під час пробної експлуатації практично все обладнання і системи НБК працювали у проектному режимі протягом 72 годин. Після проведення пробної експлуатації проект перейде на етап дослідно-промислової експлуатації. Для цього ЧАЕС має отримати відповідний дозвіл на підставі документів,

---

⁷⁷ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/dazv-ta-magate-zatverdili-plan-spivpratsi-na-potochnij-rik.html>

⁷⁸ http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/britanski-fakhivtsi-projshli-na-chaes-navchalnij-kurs-z-likvidatsiji-naslidkiv-avarii-na-aes.html?fbclid=IwAR08CG0Bi70fJ6HGelNsPQfTt0dpv_qI-rKeWmb6AWJcPMduwYbrUTzE76U

⁷⁹ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/dazv-rozshiryue-spivpratsyu-z-velikobritanieyu-u-sferi-povodzhennya-z-rav-ta-znyattva-chaes-z-ekspluatatsiji.html>

⁸⁰ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/na-chornobilskij-aes-rozpochala-robotu-misiya-tekhnichnoji-pidtrimki-yaka-vivchatime-svitovij-dosvid-shchodo-dovgotrivalogo-sukhogo-zberigannya-vidpratsovanogo-yadernogo-paliva.html>

⁸¹ <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyny/dazv-otrimalo-vid-obse-innovatsijne-programne-zabezpechennya-dlya-otsinki-doz-radioaktivnogo-oprominennya-lisovikh-pozhezhnikov-pid-chas-gasinnya-pozhezh-u-zoni-vidchuzhennya.html>

Електроенергетика та ядерна безпека

які будуть складені за результатами пробної експлуатації. Дослідно-промислова експлуатація триватиме не більше року.⁸²

26 квітня урядова делегація на чолі з прем'єр-міністром України відвідала будівельний майданчик ЦСВЯП. Президент НАЕК «Енергоатом» Ю. Недашковський доповів голові уряду В. Гройсману про стан виконання будівельних робіт, наголосивши, що капітальна будівельна готовність об'єктів ЦСВЯП вже перевищила 75% та зазначив, що паралельно з цими роботами «Енергоатом» активно виконує роботи з модифікації обладнання для поводження з відпрацьованим ядерним паливом у відповідності з технологією компанії Holtec International. Ці роботи наразі тривають на Рівненській, Южно-Українській та Хмельницькій АЕС.

Будівельні та пуско-налагоджувальні роботи «Енергоатом» планує завершити у I кварталі наступного року, а в II кварталі розпочати введення в експлуатацію першого пускового комплексу, встановивши перші контейнери з ВЯП у зоні зберігання сховища⁸³.

---

⁸² <http://dazv.gov.ua/novini-ta-media/vsi-novyiny/nbk-u-rezhimi-probnoji-ekspluatatsiji.html>

⁸³ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245364770&cat_id=245070653

Енергоефективність та соціальні питання

Квітень не приніс істотних успіхів у реформах сфери енергоефективності в Україні. У зв'язку зокрема з президентськими виборами та ймовірним початком передвиборчої кампанії парламентських виборів, будь-які істотні законодавчі процеси пригальмовані. Зокрема, це стосується прогресу законопроектів щодо енергетичної ефективності та створення додаткових умов для інвестування в енергосервіс. Стабільно скромну динаміку показала сфера обліку теплової енергії та видачі сертифікатів енергетичних характеристик будівель. Краща ситуація спостерігалася із підготовкою фахівців з енергетичних аудитів, оскільки у квітні було видано дві сотні нових дипломів у цій сфері, а також в отриманні «теплих» кредитів – причому попит на програму знову поставив її на межу відсутності ресурсів вже з травня 2019 року.

Водночас, серед позитивних тенденцій можна назвати продовження діяльності програм міжнародної підтримки, зокрема проектів GIZ, в рамках яких на виробничих об'єктах України впроваджуються енергетичні аудити та системи енергетичного менеджменту, та подальша інституційна розбудова та наповнення кадрами Фонду енергоефективності України. Позитивним можна вважати також той факт, що перші результати надання соціальної підтримки найбільш вразливим верствам споживачів енергетичних послуг виправдали негативні прогнози щодо зниження платіжної дисципліни лише частково, а саму реформу Уряд не планує згортати.

Директива 2012/27/ЄС про енергоефективність

Питання енергоефективності у різних сферах за останні роки стало одним із пріоритетних завдань Уряду, особливо в офіційній комунікації. Застосування в Україні європейського досвіду щодо механізмів реалізації заходів з енергоефективності обговорили на V Форумі енергоефективного партнерства понад 600 делегатів, зокрема, представники Уряду, Парламенту, органів ЄС, міжнародних організацій, бізнесу, місцевої влади, ОТГ та громадськості^{84, 85}. Держенергоефективності використало нагоду Форуму для підписання Меморандуми про співпрацю із понад 30 ОТГ. Положення документів мають підсилити співпрацю між Агентством та місцевими громадами для спільного впровадження програм співфінансування «теплих кредитів» для населення та ОСББ, енергосервісу для утеплення дитсадків, лікарень та інших бюджетних установ, енергоменеджменту у бюджетній сфері.

Станом на завершення квітня, не було зафіксовано жодного прогресу на шляху прийняття законопроекту «Про енергетичну ефективність». Зокрема, станом на кінець квітня 2019 року головний розробник законопроекту навіть не подав його на розгляд Уряду. Прогноз щодо подальшого розвитку подій також є невтішним. Зважаючи на значні політичні зміни (зокрема можливі дострокові парламентські вибори), очікувати його прийняття нинішнім складом Верховної Ради України не варто.

Енергетичні аудити та системи енергетичного менеджменту (Стаття 8)

Невтішний прогноз щодо завершення прийняття рамкового законодавства у сфері енергоефективності не заважає розвитку окремих сфер реформ. Серед них – енергетичні аудити та системи енергетичного менеджменту. Державна служба геології та надр України стала ще одним центральним органом виконавчої влади, який долучився до впровадження системи енергетичного менеджменту для підвищення енергоефективності будівель відомства, підписавши відповідний Меморандум про співпрацю з профільним Агентством⁸⁶. Цей меморандум передбачає затвердження та виконання з боку Держгеонадр положення про впровадження системи енергетичного менеджменту, а також поширення цієї системи на усі об'єкти, що належать до служби. Таким чином, Держенергоефективності продовжує розбудову об'єднаної бази даних про енергоспоживання будівлями, які займаються центральними органами влади.

---

⁸⁴ <http://saee.gov.ua/uk/news/2888>

⁸⁵ <http://saee.gov.ua/uk/news/2889>

⁸⁶ <http://www.geo.gov.ua/derzhgeonadra-ta-derzhenergoefektivnosti-spivpracyuvatimut-u-sferi-energomenedzhmentu/>

Енергоефективність та соціальні питання

Позитивною ознакою також є той факт, що додаткова увага у сфері енергоефективності приділяється приватному та особливо виробничому сектору. Так, за підтримки Уряду Німеччини в рамках Проекту GIZ «Консультавання підприємств щодо енергоефективності»⁸⁷, відбувся запуск Мережі енергоефективності виробників будматеріалів, до якої долучилися 14 українських компаній. Також, наразі вже діють 2 мережі енергоефективних підприємств: у Львові (11 підприємств різних галузей) та Києві (12 хлібопекарських підприємств)^{88, 89}.

Загалом, підтримка міжнародних партнерів у провадженні політики енергоефективності часто є вирішальним фактором, який спонукає державні органи до активнішої роботи. Так, у минулому році Мінекономрозвитку, Держенергоефективності та GIZ запустили програму енергомодернізації 60 підприємств у чотирьох галузях: виробництво молочної та хлібопекарської продукції, машинобудування та неметалевих будівельних матеріалів. Програма передбачає проведення 60 енергоаудитів, відбір та підготовку 20 техніко-економічних проектів, а також навчання для керівників та технічного персоналу⁹⁰. Вже у квітні цей проект показав перший результат: Івано-Франківський локомотиворемонтний завод, заснований ще у 1866 р., став першим підприємством, де був проведений необхідний аудит за міжнародним стандартом ISO 50002 і був виданий звіт. Менеджмент компанії отримав повне розуміння особливостей споживання енергії усіма системами, а головне – бачення необхідних шляхів для енергозбереження. Зокрема, звіт показав, що у разі врахування наданих рекомендацій, річна економія фінансів на споживання енергії може досягати 3,5 млн грн.

Облік (Стаття 9)

Попри той факт, що всі підзаконні акти до Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» вже прийнято, реформу у цій сфері важко називати завершеною. Насамперед, це пов'язано із необхідністю повноцінного впровадження Закону про житлово-комунальні послуги, який, станом на кінець квітня, досі залишається без необхідних інструментів реалізації. За інформацією Мінрегіону, низка підзаконних актів до останнього залишаються у процесі розробки, що стане причиною правової невизначеності з 1 травня, коли повинні будуть запроваджуватися інші умови договірних відносин між виконавцями та споживачами житлово-комунальних послуг. Зокрема, мова йде про 8 проектів постанов Кабінету Міністрів та 2 проекти наказів Мінрегіону.

Найважливіший показник виконання положень закону – динаміка приросту встановлених лічильників – залишається незначною. За інформацією, що надходить з місцевих органів виконавчої влади та опрацьовується агентством⁹¹, станом на кінець квітня 2019 року, були оснащені лічильниками:

- тепла – 78,9% житлових та майже 78,1% нежитлових будівель;
- холодної води – більше 71,2% житлових та 94,3% нежитлових будівель;
- гарячої води – 16,5% житлових та 54,5% нежитлових будівель.

Ці показники свідчать про лише мінімальний (в межах від 0,1% до 0,3%) приріст у лічильниках гарячої та холодної води і навіть від'ємну динаміку (-0,3%) у лічильниках тепла у житлових будинках, що може бути пов'язано як з вандалізмом, так і зі змінами у методиці підрахунку обладнання на місцевому рівні. Традиційно, найкращі показники з обладнання житлових будівель лічильниками тримають:

- - тепла – Черкаська, Миколаївська, Хмельницька, Вінницька області;
- - холодної води – Миколаївська, Івано-Франківська, Закарпатська області;
- - гарячої води – Київська, Миколаївська області.

⁸⁷ <https://www.giz.de/en/worldwide/66474.html>

⁸⁸ <http://saee.gov.ua/uk/news/2894>

⁸⁹ <http://saee.gov.ua/uk/news/2903>

⁹⁰ <http://saee.gov.ua/uk/news/2899>

⁹¹ <http://saee.gov.ua/sites/default/files/17.05.2019.doc>

Енергоефективність та соціальні питання

Ринок енергосервісу (Стаття 18)

Ринок енергосервісу у бюджетній сфері продовжує стало розвиватися, про що свідчать дані профільного Агентства та інших органів влади. Серед лідерів відзначається Держводагентство, для об'єктів якого вже оголошено 32 закупівлі енергосервісу для модернізації насосного господарства, зокрема у Херсонській (16 об'єктів); Запорізькій (7); Київській (3); Миколаївській (3); Кіровоградській (2); Полтавській (1) областях⁹². Також для будівель, які підвідомчі Державній службі статистики України укладено 2 ЕСКО-контракти загальною вартістю близько 6 млн гривень – встановлення встановлення ІТП (у будівлі апарату Держстату у Києві та Головного управління регіональної статистики на Київщині⁹³).

Експертні огляди сфери енергосервісу в Україні загалом засвідчують підвищення надійності та доступності фінансування як одну з найбільш важливих точок зростання у майбутньому. Зокрема, саме це мають на меті законопроекти «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо додаткового врегулювання запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації (за механізмом енергосервісу) та «Про внесення змін до Закону України «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації», які протягом квітня не були внесені до порядку денного засідань парламенту. Враховуючи наближення чергових або позачергових виборів до Верховної Ради України, розгляд та ухвалення цих проектів видається вкрай малоімовірним.

Тим не менш, навіть попри відсутність законодавчої підтримки, експерти, залучені за програмами міжнародного розвитку та місцеві учасники ринку знаходять нові формати для створення належного доступу для капіталу, необхідного для ширшого застосування ЕСКО механізму в житловому та бюджетному секторах. Серед таких новел є запровадження моделі факторингу, механізм якого був запроваджений завдяки підтримки Проекту ПРООН з питань розвитку енергосервісу в Україні, Української асоціації енергосервісних компаній, банків та страхових компаній.

Новий контрактний дизайн покликаний не тільки полегшити доступ до кредитних коштів, але водночас забезпечити засоби захисту для інвесторів за умови відсутності або неможливості застави реального майна, адже передбачає конкретні механізми повернення інвестицій за рахунок майбутніх грошових надходжень на стороні об'єкту енергомодернізації. Участь банку як однієї зі сторони відносин також підвищує рівень захищеності інвесторів. Очікується, що новий підхід буде у першу чергу помічним у секторі бюджетних установ та організацій, які мають лише обмежені можливості для гарантування виконання своїх обов'язків за ЕСКО контрактом через накладання обтяжень, зокрема, застави, на майно, яким користуються. Перший договір за моделлю факторингу вже був укладений між інвестором та Комерційним індустріальним банком, а сума угоди склала приблизно 3 млн грн⁹⁴. Передбачена цією угодою енергомодернізація буде здійснена щодо різних об'єктів бюджетної сфери.

Національний фонд енергоефективності, фінансування і технічна підтримка (Стаття 20)

Фонд енергоефективності протягом квітня поточного року проводив тестування пілотних проектів «Перші ластівки» для виявлення проблемних питань та усунення їх у майбутньому при повноцінній роботі Фонду⁹⁵. У квітні перші ОСББ з Львівщини провели енергоаудит та подали заявки до Укргазбанку для отримання часткового відшкодування витрат на впровадження енергоефективних заходів на своїх об'єктах. У рамках цієї діяльності тестувалася проектна програма фонду, відома як «Пакет Б» або «Комплексний».

⁹² <http://saee.gov.ua/uk/news/2890>

⁹³ <http://saee.gov.ua/uk/news/2897>

⁹⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/derzhenergoefektivnosti-z-proektom-proon-ta-ekspertami-opracovuye-shlyahi-dostupu-esko-kompanij-do-finansovih-resursiv>

⁹⁵ <https://eefund.org.ua/first-projects?fbclid=IwAR137ZmEFRjz6FqCtD9SjzjTS4eWNAIxo78HLikO8CfyVI8HUOwxk4lmlrw>

Енергоефективність та соціальні питання

Крім того, саме у квітні був сформовано повний склад менеджменту та призначено керівника підрозділу внутрішнього аудиту⁹⁶ та підписані контракти із Дирекцією Фонду енергоефективності. Крім цього, 24 квітня відбулося чергове засідання Наглядової ради Фонду енергоефективності, під час якого розглянули стратегічні питання діяльності Наглядової ради – затвердження річної звітності, погодження плану роботи на 2019 рік та порядку прийняття рішення про обрання банків-партнерів⁹⁷.

Також у квітні була оприлюднена інформація щодо зовнішнього аудиту роботи Фонду за 2018 рік⁹⁸. Варто зазначити, що протягом 2018 року адміністративні витрати Фонду становили лише 252 гривні, а на кінець 2018 року статутний капітал становив приблизно 1,5 млрд гривень. На початку звітного місяця між профільним Агентством та Укрексімбанк укладено договір щодо надання кредитів у рамках програми «теплі кредити»⁹⁹.

Як наголошують у профільному міністерстві, співпраця ОСББ з Фондом енергоефективності буде набагато ефективнішою, ніж за програмою «теплі кредити». Однією з підстав для цього стануть умови програм Фонду, за якими фінансування надаватиметься не лише в частині енергоефективного обладнання та матеріалів, але й для робіт з енергоефективності, проведення належних аудитів та інших компонентів комплексних заходів з підвищення енергоефективності¹⁰⁰. У той же час, за прогнозами експертів групи, темпи впровадження продуктів Фонду тестового характеру могли показати кращу динаміку, а надання ОСББ фактичної грантової підтримки очікується лише у наступному році. Враховуючи поточні темпи початку роботи, варто очікувати, що істотна частина із загальної суми у 3,5 млрд грн, які передбачено на 2019 рік для фінансування роботи Фонду, залишаться, як і в попередньому році, невикористаними.

Таким чином, наразі інша програма фінансування заходів з енергоефективності – урядова програма «теплі кредити» – залишається єдиним діючим фінансовим інструментом фінансування заходів з енергоефективності у житловому фондї. Однак, хронічне недофінансування з державного бюджету загрожує зупинкою програми вже наступного місяця. Вже традиційно, аби не допустити цього, Громадянська мережа ОПОРА та спільнота ОСББ звернулися до Уряду з проханням вплинути на цю ситуацію, зокрема, шляхом перерозподілу наявних коштів, призначених для фінансування Фонду енергоефективності. На жаль, протягом квітня відповіді від урядовців отримано не було. Загроза зупинки програми є високою, і, за повідомленням Держенергоефективності, банки уже в червні не будуть приймати заявки від громадян та ОСББ для отримання нових кредитів.

Загалом динаміка подачі заявок до банків на отримання пільгових кредитів від громадян залишається високою.

Динаміка видачі кредитів в рамках програми «теплі кредити»

Види робіт	1 тиждень квітня ¹⁰¹	2 тиждень квітня ¹⁰²	3 тиждень квітня ¹⁰³	4 тиждень квітня ¹⁰⁴	Всього за квітень 2019 року ¹⁰⁵

⁹⁶ https://eefund.org.ua/pidpisano-trudovi-kontrakti-iz-direkcieyu-fondu-energoefektivnosti?fbclid=IwAR1XhPynDvDhGnA2tCRwNVUHkZtEXqG3_SiPU3GdqDZA6kNMvXe3K-ondSg

⁹⁷ <https://eefund.org.ua/naglyadova-rada-fondu-energoefektivnosti-ukhvalila-nizku-vazhlivikh-rishen?fbclid=IwAR2ztlqccoKD-jrBG2MPSkfNz-I3yBxvHZyzMvQ1mBNWb5hkEvMJti2vrl>

⁹⁸ <https://eefund.org.ua/sites/default/files/%D0%97%D0%92%D0%86%D0%A2%20%D0%B7%D0%B0%202018.pdf>

⁹⁹ <http://saee.gov.ua/uk/news/2872>

¹⁰⁰ <http://www.minregion.gov.ua/press/news/gennadiy-zubko-rozkazav-pro-perevagi-spivpratsi-osbb-z-fondom-energoefektivnosti/>

¹⁰¹ <http://saee.gov.ua/uk/news/2871>

¹⁰² <http://saee.gov.ua/uk/news/2879>

¹⁰³ <http://saee.gov.ua/uk/news/2892>

¹⁰⁴ <http://saee.gov.ua/uk/news/2900>

¹⁰⁵ <http://saee.gov.ua/uk/news/2918>

Енергоефективність та соціальні питання

Утеплення приватних будинків	57 млн грн	70 млн грн	70 млн грн	56 млн грн	236 млн грн
ОСББ	4 млн грн	26 млн грн	30 млн грн	23 млн грн	103 млн грн
Твердопаливні котли	900 тис. грн	1,5 млн грн	2,6 млн грн	2,5 млн грн	9 млн грн

За даними профільного Агентства, протягом квітня, понад 30 тис. родин скористалися продуктами програми «теплі кредити», залучивши приблизно 350 млн грн, що у понад 2 рази більше, ніж у березні, коли родини отримали 151 млн грн для інвестування в енергоефективність.

Протягом трьох місяців Рахункова палата України здійснювала перевірку цільового використання державних коштів у рамках програми, оприлюднивши деякі тези щодо проведеного аудиту¹⁰⁶. Як зазначають фахівці контролюючого органу, програма не вирішує загальної мети, на що Агентство надало такі пояснення: «Програма була прийнята ще в 2010 р. та включала широкий спектр заходів, які передбачалось фінансувати як із державного чи місцевих бюджетів, так і з інших джерел. Проте через складність процедур використання бюджетних коштів та їх системного недофінансування суттєвого прогресу так і не було досягнуто»¹⁰⁷.

Директива 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель

Реалізація Закону України «Про енергетичну ефективність будівель» станом на сьогодні відбувається лише в дуже обмеженому обсязі. Отримання сертифікатів енергоефективності, хоч і відбувається протягом всього часу з початку року, не стало поширеною практикою. Найбільшим фактором, який гальмує процес, є гостра нестача кваліфікованих та дипломованих спеціалістів з енергетичного аудиту та фахівців з обстеження будинкових інженерних систем. У свою чергу, таку ситуацію зумовив той факт, що підзаконні нормативно-правові акти, необхідні для вчасного або принаймні скорішого початку професійної підготовки таких спеціалістів, розроблялися зі значним порушенням встановлених термінів. Таким чином, з початку вересня минулого року й до сьогодні сертифіковано лише 61 будівлю, зокрема¹⁰⁸:

- 23 житлових будинків;
- 18 громадських будівель;
- 12 закладів охорони здоров'я;
- 8 навчальних закладів.

Згідно зі статистикою, оприлюдненою Держенергоефективності під час презентації запуску Програми з підготовки енергоаудиторів в НТУУ КПІ ім. І. Сікорського, наразі підготовкою енергоаудиторів займаються вже 34 вищих навчальних заклади¹⁰⁹. Станом на кінець квітня, у базі даних фахівців (атестованих енергоаудиторів із сертифікації енергетичної ефективності будівель та фахівців з обстеження інженерних систем будівель, а також інженерів-проектувальників) налічується^{110, 111}:

- 678 – енергоаудиторів із енергетичної ефективності будівель;
- 11 – інженерів-проектувальників;

¹⁰⁶ <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/16759892>

¹⁰⁷ <http://sae.gov.ua/uk/news/2875>

¹⁰⁸ <http://sae.gov.ua/uk/news/2878>

¹⁰⁹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/gennadij-zubko-34-vnz-ukrayini-rozpochinayut-pidgotovku-energoauditoriv>

¹¹⁰ http://sae.gov.ua/sites/default/files/BDF_public_17_05_19.xlsx

¹¹¹ <http://sae.gov.ua/uk/news/2909>

Енергоефективність та соціальні питання

- 430 – фахівців з обстеження інженерних систем будівель.

Варто зазначити, що з загальної кількості дипломів, 200 були видані саме в квітні 2019 року. Проте хочемо зазначити, що дані, які публікуються на сайті Агентства, та інформація, розміщена у базі даних у вигляді окремого файлу, значно різняться через невчасне оновлення останнього.

Директива 2010/30/ЄС про вказування за допомогою маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами

У квітні на офіційному сайті Держенергоефективності оприлюднено проект наказу щодо затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування професійних холодильних шаф для зберігання¹¹². Прийняття цього регламенту дозволить надавати споживачам інформацію про рівень ефективності споживання енергетичних та інших основних ресурсів енергоспоживчими продуктами, а також додаткової інформації, що дасть змогу споживачам обирати найбільш енергоефективні продукти.

Соціальні питання

Оскільки монетизація житлово-комунальних субсидій фактично розпочалася у березні 2019 року, у квітні були підведені попередні результати. Очікувано, найбільш помітним питанням, пов'язаним із перебігом реформи, стала платіжна дисципліна: оскільки соціальна допомога надавалася без жодних обмежень стосовно мети використання, існували обґрунтовані побоювання, що істотна частка субсидіантів використовує гроші не на оплату повного розміру платіжок за попередній місяць. Ще одним фактором, який вплинув на платіжну дисципліну, стала швидкість, із якою реформа була запроваджена. У зв'язку із тим, що способи надання грошових коштів не були випробувані в рамках жодних тестових періодів, спостерігалися затримки, помилки та інші проблеми, в результаті яких субсидія не завжди вчасно була отримана деякими споживачами.

За інформацією КМДА, у столиці приблизно 25% одержувачів монетизованих субсидій, а таких у Києві 162 тисячі домогосподарств, не оплатили житлово-комунальні послуги вчасно та у повному обсязі¹¹³. За інформацією, озвученою відповідальним директором Міністерства соціальної політики В. Музиченком, це повністю відповідає середньому показнику платіжною дисципліни отримувачами монетизованих субсидій на національному рівні¹¹⁴.

Хоча представники держави на різних рівнях очікують, що цей показник покращиться із більшим досвідом усіх сторін процесу, а також із ліквідацією помилок, Уряд також розраховує на те, що отримувачі субсидії будуть зацікавлені платити вчасно та ліквідувати свої історичні заборгованості у квітні для того, щоби зберегти своє право на отримання саме монетизованої субсидії, адже заборгованість на суму більше 340 грн станом на 1 травня 2019 року матиме наслідком позбавлення такого права і переведення на безготівкову допомогу.

Однак, враховуючи конфліктну ситуацію між споживачами природного газу та облгазами щодо правильного розрахунку коефіцієнтів споживання та проблемами із відкриттям управителями належних рахунків в «Ощадбанку», і відповідних боргів, обґрунтованість яких оспорується, 17 квітня Уряд прийняв розроблену Мінсоцполітики постанову № 373 «Деякі питання надання житлових субсидій та пільг на оплату житлово-комунальних послуг у грошовій формі», яка, зокрема, передбачає внесення змін у порядок призначення житлових субсидій та пільг. Постановою передбачається, що ці, так звані «сумнівні», борги не братимуться до уваги при перепризначенні субсидії.

Важливим сигналом стала також інформація від голови Мінсоцполітики про те, що монетизація буде продовжена і не планується до згортання¹¹⁵. Очікується, що, набувши системного характеру, реформа

¹¹² <http://saee.gov.ua/uk/activity/rehulyatorna-diyalnist>

¹¹³ <https://tsn.ua/kyiv/monetizaciya-subsidiy-u-kmda-rozpovili-skilki-lyudey-ne-splatili-za-komunalku-1328358.html>

¹¹⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/perebig-monetizaciyi-subsidij-obgovorili-u-kiyevi-fahivci-minsocpolitiki-svitovogo-banku-ta-zhurnalisti-z-usiyeyi-ukrayini>

¹¹⁵ <https://news.finance.ua/ua/news/-/446664/rozenko-rozpoviv-chy-bude-monetyzatsiya-subsydij-prodovzhuvatysya-v-nastupnomu-opalyvalnomu-sezoni>

Енергоефективність та соціальні питання

зможе у повному обсязі принести позитивні результати, зокрема, стимулюватиме усіх отримувачів до більш раціонального споживання, а також інвестування у заходи з енергоефективності. Утім, експерти групи відзначають, що для досягнення кращого результату на цьому шляху, варто розглянути варіанти поступового зменшення розміру субсидій, що ще більше стимулюватиме громадян до оптимізації споживання якнайскоріше, а також полегшить фінансове навантаження на державний бюджет у довгостроковій перспективі. Розмір бюджетних витрат на житлово-комунальні пільги та субсидії у 2019 році складає наразі 55,1 млрд грн, але очікується, що на практиці сума до кінця року буде ще більшою. Уряду варто вже зараз планувати оптимізацію цієї системи, яку важко назвати сталою та ефективною.

Оновлення законодавства

Розвиток сфери енергетичної ефективності в ЄС відбувається загалом згідно з планом, визначеним у концепції Енергетичного Союзу, як засвідчується четвертим звітом про імплементацію цієї ініціативи, а також окремим додатком щодо енергоефективності, оприлюдненими у квітні 2019 року. Разом з тим, стає усе більш зрозуміло, що вже наявне регуляторне середовище дозволить провести дійсно великі масштабні зміни у рівні споживання лише за умови належного фінансування, і саме на цьому, вочевидь, фокусуються особи, які приймають рішення щодо публічної політики в ЄС. На підтримку поширення в кінці 2018 року нового бачення кліматично нейтральної Європи до 2050 року, вже у лютому 2019 року Комісія оголосила характеристики програми інвестування у низьковуглецеві технології різних секторів, включаючи збереження енергії та енергоефективність, у розмірі 10 млрд євро. Зазначається, що перший колл за програмою цього Інноваційного Фонду відбудеться вже в 2020 році, після чого збори заявок відбуватимуться регулярно до 2030 року. Іншою інвестиційною ініціативою Європейської Комісії стало надання позики у розмірі 97 млн євро на користь ініціативи ELENA (European Local Energy Assistance), метою використання яких стане саме інвестиції в енергоефективність, а розпорядником коштів – Європейський інвестиційний банк. Ще одним галузевим проектом цього банку стане позика у розмірі 86 млн євро на користь приватного перевізника компанії Aena, що має на меті підвищення енергоефективності аеропортів. Ще 112 мільйонів євро додаткового фінансування було виділено в березні на дослідні проекти з енергоефективності в рамках Horizon 2020.

Також, в ЄС впроваджуються технічні зміни в сфері енергетичного маркування. На виконання принципового рішення про перехід від шкали від A+++ до G, прийнятого раніше, в березні 2019 року Європейська Комісія затвердила остаточний формат та візуальну ідентичність нових позначень з енергетичного маркування електроспоживчих товарів. На додачу до 5-ти найбільш впізнаваних типів такого обладнання (посудомийних та пральних машин, холодильників, ламп освітлення та електронних дисплеїв), за новою шкалою позначатимуть також холодильне обладнання з функцією прямого продажу. Після завершення перехідного періоду, нові позначки будуть обов'язкові для відображення в онлайн та звичайних магазинах, починаючи з 1 березня 2021 року.

Довкілля та відновлювані джерела енергії

У квітні 2019 року важливим досягненням стало збільшення площі ПЗФ України, яка тепер становить 6,73% від загальної площі України. Цього показника недостатньо, беручи до уваги цільовий показник 10,4%, якого Україна має досягти до 2020 року відповідно до оновленої Стратегії екологічної політики.

Тим часом, в галузі відновлюваної енергетики депутати схвалили в другому читанні законопроект №8449-д щодо впровадження аукціонів у галузі. Нова система підтримки «зелених» проектів дозволить створити більш конкурентний ринок, встановити справедливую ринкову ціну на електроенергію, отримувану з ВДЕ, та здешевити її вартість для споживачів.

Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище (стаття 363 УА)

За результатами Другого засідання Дністровської комісії, створеної відповідно до Договору між Україною та Молдовою про співробітництво у сфері охорони і стійкого розвитку річки Дністер, є рішення зупинити роботи з проектування нових ГЕС у верхів'ях Дністра до проведення стратегічної екологічної оцінки¹¹⁶.

Директива 2009/147/ЄС про захист диких птахів (стаття 363 УА)

11 квітня 2019 року Президент України ухвалив 11 указів¹¹⁷, якими збільшив територію природно-заповідного фонду на понад 80 000 га, що становить 0,13% від загальної площі держави. Завдяки такому розширенню площа ПЗФ склала 6,73% від загальної площі України. Проте, відповідно до Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» площа земель ПЗФ в Україні на 2020 р. має становити 10,4% від загальної території країни. Незважаючи на поступ, досягнутий в квітні, існує потреба на державному рівні посилити зусилля щодо вчасного досягнення цього показника.

Уряд України виділив 400 млн грн на розвиток природно-заповідних територій у 2019 році¹¹⁸. Відповідно до прийнятої постанови буде внесено зміни в Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення природоохоронних заходів в частині розроблення проектно-кошторисної документації на об'єкти будівництва та реконструкції для установ природно-заповідного фонду Мінприроди. Окрім цього, передбачається розподіл коштів загального та спеціального фондів державного бюджету за напрямками – збереження ПЗФ, охорона атмосферного повітря, охорона й раціональне використання природних рослинних ресурсів та ресурсів тваринного світу, організація оцінки впливу на довкілля, впровадження економічного механізму забезпечення охорони довкілля.

Науковці розробили Національний каталог біотопів України¹¹⁹, який включає інформацію про різноманітність біотопів, а також методіку польового картування оселищ. Такий каталог може бути корисний для впровадження Пташиної та Оселищної директив в Україні.

Директива 2010/75/ЄС про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль забруднень) (стаття 363 УА)

Україна використовуватиме досвід Польщі для реформування дозвільної системи у сфері промислового забруднення, зокрема щодо впровадження інтегрованого дозволу відповідно до Директиви 2010/75/ЄС. У квітні 2019 року делегація Мінприроди відвідала з робочим візитом Міністерство навколишнього природного середовища Польщі, де мова йшла, серед іншого, щодо

---

¹¹⁶ <https://menr.gov.ua/news/33327.html>

¹¹⁷ <https://www.president.gov.ua/news/glava-derzhavi-pidpisav-nizku-ukaziv-shodo-stvorennya-i-rozs-54714>

¹¹⁸ <https://menr.gov.ua/news/33354.html>

¹¹⁹ <https://menr.gov.ua/news/33344.html>

Довкілля та відновлювані джерела енергії

обміну досвідом між країнами щодо поетапного реформування дозвільної системи у сфері промислового забруднення, приведення звітування підприємств у відповідність до стандартів ЄС.¹²⁰

Нагадаємо, що наприкінці 2018 року Мінприроди оприлюднило проект Концепції реалізації державної політики у сфері промислового забруднення, який пройшов громадське обговорення та погодження з центральними органами виконавчої влади. Наразі документ ще не затверджений Кабінетом Міністрів України.

Директива 2009/29/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС (Стаття 338 Угоди про асоціацію)

Народні депутати проголосували в другому читанні за законопроект №8449-д. За проект закону проголосували 251 народний депутат України. Варто зазначити, що зазвичай прийняття таких законопроектів затягується, але злагоджена робота всіх стейкхолдерів та нагальна потреба в зміні системи підтримки «зелених» проектів зробили можливим прийняття законопроекту в найкоротші терміни – фактично з моменту першого публічного обговорення проекту закону та його прийняттям у другому читанні пройшов лише рік.

На фоні завершення першочергового завдання – прийняття законопроекту №8449-д – та, як результат, очікувань щодо суттєвого зростання введених «зелених» потужностей та балансуєчих потужностей, Комітет ПЕК та Держенергоефективності активізують роботу в напрямку використання електроакумуляючих систем. Впровадження електроакумуляючих систем дозволить вітчизняній енергосистемі функціонувати стабільно, а також запобіжить будівництву додаткових блоків ТЕС. За результатами наради в Комітеті ПЕК було вирішено посилити роботу в цьому напрямку за рахунок створення двох робочих груп: перша займатиметься розробкою законодавчої бази, котра необхідна для функціонування цієї системи, та розроблятиме стимули для залучення інвестицій у цю галузь, а друга – розроблятиме техрішення, необхідні для встановлення електроакумуляючих систем. Окрім того, в рамках роботи в цьому напрямку планується заручитися експертною підтримкою Міжнародної фінансової корпорації (IFC)¹²¹.

Паралельно з цим європейські партнери та Держенергоефективності узгодили план роботи в рамках проекту Twinning¹²². Серед найважливіших завдань – вдосконалити вітчизняне законодавство в галузі відновлюваної енергетики відповідно до 28-ої Директиви ЄС та опрацювати питання щодо розробки нового Плану дій з відновлюваної енергетики до 2030 року.

Оновлення законодавства

Поправка до Директиви Комісії (ЄС) 2015/1480 від 28 серпня 2015 року, що доповнює декілька додатків до Директиви 2004/107/ЄС та 2008/50/ЄС Європейського Парламенту і Ради, що встановлюють правила стосовно методів, перевірки даних та місця відбирання взірців для оцінки якості повітря

Документом вносяться поправки щодо відбору проб для замірів наявності свинцю, бензолу¹²³.

¹²⁰ <https://menr.gov.ua/news/33256.html>

¹²¹ <http://saee.gov.ua/uk/news/2904>

¹²² <http://saee.gov.ua/uk/news/2881>

¹²³ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2019.072.01.0141.01.ENG&toc=OJ:L:2019:072:TOC

Довкілля та відновлювані джерела енергії

В Міненерговугілля відбулося обговорення¹²⁴ оновленого Додатку XXVII до Угоди про асоціацію, зміни до якого було ухвалено рішенням Ради ЄС 18 березня 2019 року¹²⁵. У цьому документі підтверджені зобов'язання нашої держави щодо імплементації Директиви 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел, та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС;

---

¹²⁴ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245361680&cat_id=35109

¹²⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1553591840599&uri=CELEX%3A32019D0466&fbclid=IwAR3sJ6li66KqpZGjCkuVSGiU6DvYcSOtPNTtoObjY-7mM6GDAXVQ7w-pai6Q>

Нафта

Упродовж звітного періоду було продовжено співпрацю Уряду й профільних асоціацій надрокористувачів, результатом якої стали рекомендації органам влади зі спрощення процедур надання й використання дозволів на розвідування, розроблення та виробництво вуглеводнів. Відбулися шість результативних аукціонів із продажу прав на користування нафтогазоносними ділянками надр і перші засідання робочих груп із розроблення концептуальних документів у сфері виробництва, транспортування й продажу нафти й нафтопродуктів. На жаль, досі відсутній будь-який прогрес у запровадженні державного контролю викидів летких органічних сполук із резервуарів із нафтопродуктами та в гармонізації вимог до якості й безпечності моторного палива в Україні та ЄС. До того ж, кризова ситуація з потраплянням неякісної російської сировини в магістральний трубопровід «Дружба» довела відсутність результативної співпраці українського уряду з інституціями ЄС у частині забезпечення ранньої оцінки потенційних ризиків і проблем, пов'язаних із попитом і пропонуванням на нафту.

Директива 2009/119/ЄС стосовно накладення на держав-членів ЄС зобов'язання щодо підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/або нафтопродуктів (ст. 338 Угоди про асоціацію)

Хоча 5 квітня під час круглого столу «Створення нафтових резервів: годі зволікати»¹²⁶ повідомлялося про погодження зацікавленими органами влади проекту постанови Кабінету Міністрів про затвердження моделі мінімальних запасів нафти і нафтопродуктів і законопроекту «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів»¹²⁷, то станом на 5 травня ці документи ще не були подані на розгляд профільного Урядового комітету.

Директива 99/32/ЄС¹²⁸ про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 та Директивою 2005/33/ЄС

Станом на 5 травня залишаються невідомими результати узгодження зацікавленими органами влади проекту постанови¹²⁹, якою мають бути внесені зміни до Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив¹³⁰ із метою його приведення до вимог Директив 98/70/ЄС і 2016/802/ЄС (завдання 1702.4 плану¹³¹).

Не надходило нової інформації і про перебіг підготовки наступних регламентів:

- щодо вимог до авіаційних бензинів та палив для реактивних двигунів (пункт 6 додатку 2 плану¹³²; термін виконання – грудень 2018 року);
- щодо вимог до газу скрапленого для автомобільного транспорту, комунально-побутового споживання та промислових цілей відкладено на (пункт 12 плану¹³³; термін виконання – IV квартал 2019 року), який був відхилений Державною регуляторною службою 28 березня через недотримання розробником основних принципів державної регуляторної політики (рішення №124¹³⁴).

Директива 98/70/ЄС про якість бензину та дизельного палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄС, що доповнена Директивами 2000/71/ЄК, 2003/17/ЄК та 2009/30/ЄК і Регламентом (ЄС) 1882/2003 (Додаток ХХХ, ст. 360-363, 365, 366 УА)

Станом на 5 травня видано лише 5 з 51 національного стандарту, передбачених Програмою робіт з національної стандартизації¹³⁵ і необхідних для гармонізації вимог до якості й безпечності палива в Україні та ЄС. Для 35 стандартів розроблено перші редакції, для чотирьох – наступні, для одного – остаточну, сім проектів повернуті на доопрацювання¹³⁶.

¹²⁶ <http://uacrisis.org/ua/71490-fuel-reserves-in-ukraine>

¹²⁷ <https://rezerv.gov.ua/novini-mznn/zakonoproekt-pro-stvorenniya-ta-zberigannya-minimalnih-zapasi>

¹²⁸ Директиву 99/32/ЄС (інше позначення – 1999/32/ЄС) кодифіковано 11 травня 2016 року (Директива 2016/802/ЄС).

¹²⁹ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/6795-10.05.18.pdf>

¹³⁰ <http://zakon.rada.gov.ua/go/927-2013-п>

¹³¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-%D0%BF>

¹³² <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245282918>

¹³³ <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245328636>

¹³⁴ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/02/1944.pdf>

¹³⁵ http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/Rrogram_2019.xlsx

¹³⁶ http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2018/12/Zvit_vikon-gruden-20-12-2018_Program-2018.xlsx

Директива 94/63/ЄС про контроль викидів летких органічних сполук із резервуарів із нафтопродуктами та при їхньому транспортуванні з нафтобаз до заправних станцій, зі змінами й доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 (Додаток ХХХ, ст. 360-363, 365, 366 УА)

У Державній регуляторній службі триває розгляд проектів постанов Кабінету Міністрів України, розроблених Міненерговугілля з метою стимулювання суб'єктів господарювання до зменшення втрат нафтопродуктів під час їхнього транспортування з нафтобаз до заправних станцій:

- «Про затвердження Порядку розроблення та застосування нормативів втрат нафтопродуктів під час їх приймання, зберігання, відпуску та транспортування»¹³⁷;
- «Про затвердження нормативів втрат нафтопродуктів під час їх приймання, зберігання, відпуску та транспортування»¹³⁸.

Директива 94/22/ЄС про умови надання й використання дозволів на розвідування, розроблення та виробництво вуглеводнів (Додаток ХХVII, ст. 279, 280, 341 УА)

16 квітня 2019 року в Держгеонадрах відбулася погоджувальна нарада щодо проекту наказу Мінприроди «Про внесення змін до Правил розробки нафтових і газових родовищ»¹³⁹. Необхідність ухвалення цього документа обумовлена потребою в суттєвому спрощенні взаємовідносин надрокористувачів та органів влади, що виникають під час організації та здійснення розробки родовищ вуглеводнів¹⁴⁰.

26 квітня Дежгеонадрами оприлюднено доопрацьований проект постанови Кабінету Міністрів «Про внесення змін до Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами»¹⁴¹. Цим документом, зокрема, пропонується:

- усунути неточності в частині визначення строків дозвільних процедур і виконання вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»;
- встановити чіткі строки інформування заявників про повернення документів, що не відповідають вимогам порядку та розміщення інформації про таке повернення;
- виключити можливість прийняття від надрокористувачів пакетів документів, оформлених із порушенням установлених вимог¹⁴².

24 квітня Мінприроди оприлюднило доопрацьований проект постанови Уряду «Питання визначення ціни спеціального дозволу на користування надрами»¹⁴³ (план роботи Мінприроди¹⁴⁴; розділ 1, завдання 1, пріоритети Уряду; завдання 189 плану¹⁴⁵; строк виконання – листопад 2018 року), вже двічі відхилений Державною регуляторною службою через недотримання розробником основних принципів державної регуляторної політики (рішення №109¹⁴⁶ від 14 березня і №1¹⁴⁷ від 3 січня 2019 року). Документ передбачає оновлення Методики визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на користування надрами¹⁴⁸ шляхом заміни процедури визначення вартості дозволу через дисконтування грошових потоків установленням початкової ціни за наданою Державною фіскальною службою митною вартістю нафти та/чи газового конденсату та обсягами їхніх запасів (ресурсів), які визначено за результатами геолого-економічних оцінок¹⁴⁹.

---

¹³⁷ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/2320-pdf.pdf>

¹³⁸ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/2320-pdf.pdf>

¹³⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0692-17>

¹⁴⁰ <http://www.geo.gov.ua/derzhgeonadra-pragne-udoskonaliti-diyuchi-pravila-rozrobki-vuglevodnevi-rodovishh/>

¹⁴¹ <http://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/%D0%97%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B8.docx>

¹⁴² <http://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/%D0%9F%D0%BE%D1%8F%D1%81%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0.doc>

¹⁴³ <https://menr.gov.ua/news/33353.html>

¹⁴⁴ <https://menr.gov.ua/news/32415.html>

¹⁴⁵ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/244-2018-%D1%80>

¹⁴⁶ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/02/1602.pdf>

¹⁴⁷ http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/12/22_20-19.pdf

¹⁴⁸ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1374-2004-%D0%BF>

¹⁴⁹ <https://menr.gov.ua/news/32934.html>

Також варто зазначити, що на погодженні в Державній регуляторній службі¹⁵⁰ продовжує перебувати проект постанови Уряду про внесення змін до пункту 17 Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами¹⁵¹, доданий до Плану діяльності Міненергівугілля з підготовки проектів регуляторних актів на 2019 рік¹⁵² для «забезпечення продовження виробничої діяльності у сфері надрокористування державними унітарними підприємствами у разі їх реорганізації».

Водночас, у відкритих джерелах відсутня інформація про перебіг підготовки оприлюдненого Держгеонадрами 9 липня 2018 року проекту постанови Уряду «Про внесення змін до Методики визначення вартості запасів і ресурсів корисних копалин родовища або ділянки надр, що надаються у користування»¹⁵³ (строк виконання перенесено на жовтень¹⁵⁴ і грудень 2018 року^{155,156}), відхиленого Державною регуляторною службою¹⁵⁷ через недотримання розробниками ключових принципів регуляторної політики і повторно поданого 17 липня 2018 року¹⁵⁸.

Неврегульованими залишаються питання:

- скасування гірничого відводу для нафтогазовидобувної галузі. Хоча 14 листопада 2018 року Державна регуляторна служба погодила¹⁵⁹ поданий Держпраці¹⁶⁰ проект постанови «Про внесення змін до Положення про порядок надання гірничих відводів¹⁶¹» (термін виконання – перший квартал 2017 року¹⁶²), документ на розгляд Уряду досі не подано;
- погодження надання надр у користування. Законопроект про внесення відповідних змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» розроблено ще у вересні 2017 року¹⁶³, але досі не узгоджено й не подано на розгляд Верховної Ради (пункт 36 плану¹⁶⁴);
- переходу на міжнародно прийняті системи оцінки запасів вуглеводнів (PRMS, JORC тощо). Розроблення й подання до кінця 2018 року проекту постанови Уряду про внесення відповідних змін до Положення про порядок проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин¹⁶⁵ було передбачено планом¹⁶⁶ (відповідальне – Мінприроди).

Основними завданнями Уряду на 2019 рік і подальшу перспективу експерти вважають¹⁶⁷:

- налагодження плідної співпраці з місцевими громадами;
- потрапляння України на міжнародну мапу бурових верстатів Baker Hughes Rig Count;
- стимулювання впровадження сучасних технологій і розроблення нетрадиційних вуглеводнів;
- створення data-room;
- посилення компетенції Держгеослужби як сервісної установи-регулятора;
- кодифікація галузевого законодавства;
- ухвалення оновленого Кодексу про надра;
- створення one stop shop – єдиного агентства для реалізації державної політики у сфері надрокористування.

Стаття 276 Угоди про асоціацію в частині запобігання збоям у транзиті й транспортуванні нафти й нафтопродуктів

---

¹⁵⁰ http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/dokument-1886_0_19-19-id812968.pdf

¹⁵¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/615-2011-%D0%BF>

¹⁵² <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245342447>

¹⁵³ http://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/zmpostkmu1117_2017_ok_0.doc

¹⁵⁴ <https://menr.gov.ua/news/32415.html>

¹⁵⁵ https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/nakaz_475.pdf

¹⁵⁶ http://geo.gov.ua/sites/default/files/imce/nakaz_no_557.pdf

¹⁵⁷ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/04/4384-vid-07.05.18.pdf>

¹⁵⁸ http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/10137_19-18.pdf

¹⁵⁹ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/11/11023-14.11.18.pdf>

¹⁶⁰ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/11/10077-25.10.18.pdf>

¹⁶¹ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/59-95-%D0%BF>

¹⁶² <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1079-2016-%D1%80/paran146#n146>

¹⁶³ http://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/proekt_zakonu_0.doc

¹⁶⁴ <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/5bc/de8/62a/5bcde862a988c706756328.doc>

¹⁶⁵ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/865-94-%D0%BF>

¹⁶⁶ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2018-%D1%80>

¹⁶⁷ <http://agpu.org.ua/upload/files/10155490780382.pdf>

Своїм наказом №151 Міненерговугілля перенесло на 1 липня термін затвердження Положення про Комісію з виведення з експлуатації магістральних трубопроводів нафти, газу та продуктів їхньої переробки¹⁶⁸ (пункт 24)¹⁶⁹. Відповідним документом, погодженим Державною регуляторною службою ще 2 листопада 2018 року¹⁷⁰, мають бути визначені основні завдання Комісії, її права, повноваження голови Комісії, права та обов'язки її членів, послідовність дій Комісії з розгляду підготовлених суб'єктом господарювання документів, оформлення протоколу й підготовки пропозицій про виведення з експлуатації магістрального трубопроводу або відмову в цьому.

Цим же наказом продовжено на три місяці строк подання на розгляд Уряду проекту постанови «Про внесення змін до Порядку виведення з експлуатації магістральних трубопроводів нафти, газу та продуктів їх переробки»¹⁷¹. Цей документ має врегулювати послідовність дій із виведення трубопроводів з експлуатації в разі обґрунтованої недоцільності їх подальшої експлуатації, закінчення строку експлуатації, аварійного стану об'єктів, будівництва обвідних ліній тощо. Проекти обох документів, розроблених на виконання пункту «а» статті 276 і постанови Уряду¹⁷², оприлюднені 11 квітня¹⁷³ і подані до Державної регуляторної служби 15 квітня 2019 року^{174,175}.

23 квітня в Міненерговугілля проведено перше засідання робочої групи з розроблення проекту Концепції державної політики у сфері постачання та транзиту сирової нафти і розвитку нафтотранспортної системи України¹⁷⁶.

Ввечері 25 квітня АТ «Укртранснафта» вимушено призупинило транзит сировини магістральним нафтопроводом «Мозир – Броди» («Дружба»)¹⁷⁷. Оператор був змушений вдатися до таких дій у зв'язку з відмовою прийому неякісної нафти, що потрапила до трубопроводу на території РФ, на приймально-здавальній ділянці «Будковце» (Словаччина) та через відсутність вільних резервуарів на приймально-здавальній ділянці нафти «Фенешлітке» (Угорщина). 30 квітня ухвалено рішення про витіснення 400 тис. т неякісної нафти в резервуарні парки ВАТ «Гомельтранснефть Дружба», АТ «Укртранснафта», MOL і Transpetrol. Орієнтовною датою надходження якісної нафти на пункти здачі на території ЄС визначено 18 травня¹⁷⁸.

Стаття 279 Угоди про асоціацію в частині забезпечення рівності доступу та здійснення діяльності з розвідки, видобування та виробництва вуглеводнів

2 травня 2019 року на електронних аукціонах¹⁷⁹ продані права на розроблення 6 із 7 виставлених на торги нафтогазоносних ділянок надр (Північно-Єфремівська, Добренська, Ополонівська-1, Калюжна-1, Кадобнянська, Дрогобицька площі)¹⁸⁰. Загальна вартість придбаного становить 92,3 млн грн.

Станом на 5 травня 2019 року в системі ProZorro.Sales розміщені ще 24 вуглеводневі лоти. Торги щодо п'яти з них (Гошівська, Ясенська, Східно-Космацька, Болехівсько-Смолянська, Південно-Сливкинська площі)¹⁸¹ відбудуться 18 червня 2019 року. У цілому, в 2019 році на торги планується виставити 30

---

¹⁶⁸ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245306373&cat_id=35082

¹⁶⁹ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245306373&cat_id=35082

¹⁷⁰ <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245353878>

¹⁷¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2018-%D0%BF>

¹⁷² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2018-%D0%BF>

¹⁷³ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=35082

¹⁷⁴ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/3423-15.04.pdf>

¹⁷⁵ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/3518-15.04.pdf>

¹⁷⁶ <https://drive.google.com/open?id=14C8jV1gL4760R2UCIE9pWkBdLzydOgIM>

¹⁷⁷ <https://www.ukrtransnafta.com/ukrtransnafta-vimusheno-prizupinila-robotu-naftoprovodu-druzhba/>

¹⁷⁸ <https://www.ukrtransnafta.com/operatori-naftoprovodu-druzhba-uzgodili-porjadok-vidnovlennja-tranzitu-nafti/>

¹⁷⁹ https://sale.ueex.com.ua/mineral_resource.aspx?fbclid=IwAR08Pv8Tq394jBv7iUcL0yIMOhS10Aa9HVGsh9GYkyAwF65EMdL5U-NrCrE

¹⁸⁰ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245365707&cat_id=35109

¹⁸¹ <http://www.geo.gov.ua/na-naftogazovi-aukcioni-vistavili-pyat-dilyanok-na-prikarpatti-z-pochatkovoyu-vartistyu-majzhe-50-mln-grn/>

нафтогазоносних ділянок загальною площею 5 кв. км¹⁸² (хоча раніше йшлося про 40 ділянок загальною площею 20 кв. км¹⁸³, а до цього – про 50 площ на суходолі і 5 – на континентальному шельфі¹⁸⁴).

Стаття 280 Угоди про асоціацію в частині забезпечення прозорості надання ліцензій на розвідку чи дослідження або видобування вуглеводнів

11 квітня 2019 року Держгеонадрами надіслано до Державної регуляторної служби доопрацьований проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Методики визначення вартості геологічної інформації, отриманої за рахунок коштів державного бюджету»¹⁸⁵. У ньому запропоновано доповнити Методику визначення вартості геологічної інформації, отриманої за рахунок коштів державного бюджету¹⁸⁶, уточненим алгоритмом її розрахунку. Згідно з наказом Мінприроди від 5 квітня 2019 року №130¹⁸⁷ цей документ має бути поданим на розгляд Уряду до 31 грудня поточного року.

23 квітня 2019 року Держгеонадрами оприлюднені посилання на відкриті електронні сервіси, за допомогою яких можна отримати інформацію про видобуток нафти чи газового конденсату на певній території¹⁸⁸, зокрема:

- про місцезнаходження нафтогазоносної ділянки, її площу, запаси вуглеводнів, відомості про надрокористувача, дату видачі та закінчення спеціального дозволу на користування надрами¹⁸⁹;
- про спеціальні дозволи, надані на території конкретної об'єднаної громади (інтерактивна мапа)¹⁹⁰;
- про дані з реєстру нафтових і нафтогазових свердловин, що експлуатуються, законсервовані чи ліквідовані¹⁹¹;
- про плановану діяльність суб'єктів господарювання, які отримують чи продовжують спеціальні дозволи на користування надрами, соціально-економічний вплив та екологічні ризики такої діяльності в рамках оцінки впливу на довкілля (з можливістю внесення зауважень і пропозицій)¹⁹²;
- про планову діяльність, дозвільні документи й процедури суб'єктів господарювання, що найбільше цікавлять громадян (сервіс SaveEcoBot)¹⁹³;
- про перебіг і результати електронних торгів із продажу спеціальних дозволів на користування нафтогазоносними надрами¹⁹⁴;
- про надходження до місцевих бюджетів рентної плати за користування надрами для видобування нафти й газового конденсату¹⁹⁵.

Додаток XXVI до Глави 1 Розділу V Угоди про асоціацію в частині забезпечення ранньої оцінки потенційних ризиків та проблем, пов'язаних з попитом і пропонуванням на нафту

Відповідні зобов'язання передбачають розроблення «Механізму раннього попередження» з метою закріплення практичних заходів, спрямованих на попередження та швидке реагування на надзвичайні ситуації чи загрозу надзвичайної ситуації. Це передбачає ранню оцінку потенційних ризиків та проблем, пов'язаних з попитом та пропонуванням на природний газ, нафту чи електричну енергію та попередження і швидку реакцію у випадку надзвичайної ситуації чи загрози надзвичайної ситуації. Проте ситуація, що виникла внаслідок потрапляння неякісної російської нафти в магістральний нафтопровід «Дружба»¹⁹⁶, доводить, що впродовж 2014-2019 років Уряд не співпрацював з

---

¹⁸² http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245365707&cat_id=35109

¹⁸³ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/glava-uryadu-pro-stan-rinku-energoresursiv-zakritij-klub-v-energoserferi-zrujnovano>

¹⁸⁴ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/842-2018-%D1%80>

¹⁸⁵ <http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/3419-pdf.pdf>

¹⁸⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1075-2008-%D0%BF>

¹⁸⁷ https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2019/nakaz_130.pdf

¹⁸⁸ <http://www.geo.gov.ua/prozori-nadra-5-korisnix-servisiv/>

¹⁸⁹ <http://geoinf.kiev.ua/specdozvoli/>

¹⁹⁰ <http://geoinf.kiev.ua/wp/interaktyvni-karty-spetsdozvoliv.htm>

¹⁹¹ http://geoinf.kiev.ua/wp/sverdlovini.php?admitad_uid=4867ab06d8d9368ebf337fb8b85d2a38

¹⁹² <http://eia.menr.gov.ua/search>

¹⁹³ <https://www.saveecobot.com/>

¹⁹⁴ <https://prozorro.sale/>

¹⁹⁵ <http://www.openbudget.gov.ua/>

¹⁹⁶ <https://www.ukrtransnafta.com/ukrtransnafta-vimusheno-prizupinila-robotu-naftoprovodu-druzhba/>

Нафта

інституціями ЄС у частині забезпечення ранньої оцінки потенційних ризиків і проблем, пов'язаних із попитом і пропонуванням на нафту.

Так, призупинення транзиту сировини магістральним нафтопроводом «Дружба» відбулося лише 25 квітня 2019 року. До цього прокачування відбувалося в плановому режимі (40 тис. т на добу), хоча ВАТ «Гомельтранснефть Дружба» (РБ) повідомила АТ «Укртранснафта» про надходження неякісної сировини з ділянки АТ «Транснефть – Дружба» (РФ) ще 19 квітня 2019 року¹⁹⁷. Як виявилось, оператори, що транспортують нафту, не зобов'язані контролювати її якість, хоча прокачування сировини, характеристики якої суттєво відрізняються від нормативних, може зашкодити технологічному обладнанню (трубопроводам, насосам і резервуарам)¹⁹⁸.

Оновлення законодавства

22 квітня в Міненерговугілля відбулося обговорення¹⁹⁹ зацікавленими органами влади оновленого Додатку XXVII до Угоди про асоціацію, зміни до якого було ухвалено рішенням Ради ЄС 18 березня 2019 року²⁰⁰. У цьому документі, зокрема, вказано на необхідність посилення механізму моніторингу реформування енергетичного сектору, «щоб досягнуті реформи мали незворотний характер» (пункт 11), і підтверджені зобов'язання України щодо імплементації:

- Директиви 2009/119/ЄС Європейського Парламенту та Ради стосовно накладення на держав-членів ЄС зобов'язання щодо підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/або нафтопродуктів (стаття 338 Угоди про асоціацію);
- Директиви Ради 94/22/ЄС про умови надання і використання дозволу на розвідування, розробку і виробництво вуглеводнів (Додаток XXVII, статті 279, 280, 341 Угоди про асоціацію) із кінцевим терміном виконання 01 вересня 2020 року.

Останнє зобов'язання актуалізує питання розроблення нової редакції Кодексу України про надра, яка мала бути підготовлена Мінприроди, схвалена Урядом і подана на розгляд Верховної Ради ще в четвертому кварталі 2018 року (завдання 99 плану²⁰¹).

¹⁹⁷ <https://www.ukrtransnafta.com/ukrtransnafta-posilila-kontrol-jakosti-nafti-u-zvjazku-z-informacii-ju-vat-gomeltransneft-druzhba-pro-nadhodzhennja-nejakisnih-obsjagiv-z-rf/>

¹⁹⁸ Там же.

¹⁹⁹ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245361680&cat_id=35109

²⁰⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1553591840599&uri=CELEX%3A32019D0466&fbclid=IwAR3sJ6li66KqpZGjCkuVSGiU6DvYcSOtPNTtoObjY-7mM6GDAXVQ7w-pai6Q>

²⁰¹ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/497-2018-%D1%80>

Бізнес-клімат

На конференції щодо прогресу імплементації ЗУ “Про державну допомогу”, було обговорено проблему слабкої поінформованості про зміст закону та тлумачення дефініції “державна допомога”. Національний банк України, в рамках виконання ЗУ “Про валюту і валютні операції” оновив Інструкцію про порядок відкриття і закриття рахунків та значно спростив процедуру як для резидентів так і для нерезидентів, а в НКРЕКП запущено процес формування бюджету на 2020 рік.

Статті 255, 256 про антиконкурентні дії та злиття

У квітні АМКУ опублікував для громадського обговорення Проект розпорядження «Про затвердження Положення про порядок вилучення, обліку, зберігання та повернення доказів та накладення арешту»²⁰². Головною причиною потреби такого Положення є те, що незважаючи на наявність положень в ЗУ “Про захист економічної конкуренції” та “Про антимонопольний комітет”, регламенту процедури немає, що створює додаткове ускладнення при її виконанні. Очікується, що завдяки Положенню порядок вилучення, обліку, зберігання, повернення доказів та накладення арешту АМКУ буде єдиним і деталізованим та підвищить якість розслідувань та розгляду справ про порушення конкуренції.²⁰³

Оприлюднено Проект розпорядження АМКУ “Про внесення змін до типових вимог до узгоджених дій суб’єктів господарювання для загального звільнення від попереднього одержання дозволу органів Антимонопольного комітету України на узгоджені дії суб’єктів господарювання”²⁰⁴. Ухвалення розпорядження гармонізує положення ЄС з українським законодавством щодо наступних питань:

- 1) критерії застосування групового дозволу;
- 2) практика розгляду справ про порушення законодавства у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб’єктів господарювання;
- 3) вилучення положень, що не мають самостійної сфери застосування.²⁰⁵

Статті 262-264, 267 про надання державної допомоги

Антимонопольний комітет України провів конференцію з метою обговорення прогресу впровадження реформи державної допомоги в Україні. За інформацією АМКУ, протягом 2018 року до Комітету всього надійшло 916 повідомлень про нову державну допомогу та про програми підтримки, які існували на день набрання чинності Закону. Голова АМКУ Юрій Терентьєв зазначив, що більшість повідомлень про державну допомогу надходило від комунальних підприємств, яких на сьогодні в Україні існує приблизно 15 тисяч. Значна кількість повідомлень були визначеними як недержавна допомога і така кількість повідомлень означає нестачу роз’яснювальної інформації про державну допомогу.²⁰⁶ Варто зазначити, що 2018 рік став першим повним календарним роком застосування Закону України «Про державну допомогу суб’єктам господарювання».

Стаття 378-379 щодо створення сприятливих умов для ведення бізнесу

Проект Закону №8557 про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податку на виведений капітал у квітні було подано до розгляду у профільному Комітеті, проте вже в травні законопроект відкликано. Нагадаємо, що Проект Закону, ініційований Президентом України П. Порошенком в минулому році, мав на меті внесення змін до Податкового Кодексу України, та замінити податок на прибуток на податок на виведений капітал дотримуючись відповідних термінів перехідного періоду. перевага таких змін в тому, що всі прибутки, які приватний бізнес реінвестував у власне виробництво, не мали оподатковуватись.²⁰⁷ Відкликання законопроекту відбулось на підставі статті 105 Регламенту ВРУ, а саме, пункту 3, згідно якого, законопроект, внесений Президентом України

---

²⁰² <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=148787&schema=main>

²⁰³ <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/148788>

²⁰⁴ <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=149012&schema=main>

²⁰⁵ <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/149013>

²⁰⁶ <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/148845>

²⁰⁷ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64356

Бізнес-клімат

вважається відкликаним, якщо до його прийняття в першому читанні за основу повноваження Президента України були припинені.

Під час поступового запровадження режиму лібералізації ринку валюти в Україні в рамках виконання ЗУ “Про валюту і валютні операції” Національний банк створив можливість відкривати рахунки новим юридичним особам-нерезидентам, зокрема іноземним інвестиційним фондам та компаніям з управління активами, що діють від імені таких інвестиційних фондів. Щодо цього оновлено Інструкцію про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків – резидентів і нерезидентів. Додатковою зміною є і те, що при відкритті рахунку в банку відтепер не потрібна нотаріальна завірена картка з підписами, а також зміна найменування юридичної особи не передбачає закриття рахунків.²⁰⁸

Стаття 277 про Регулятора (положення Директив 2009/72/ЄС та 2009/73/ЄС в частинах про регулюючий орган)

НКРЕКП опублікував для публічного обговорення першу версію проекту свого кошторису на 2020 рік²⁰⁹. Згідно з документом, очікуваний обсяг фінансування має становити майже 492 млн грн, що на 9% більше у порівнянні з першою версією бюджету на 2019 рік²¹⁰. Головною причиною зростання кошторису є збільшення видатків на фонд оплати праці майже до 487 млн грн. Варто зазначити, що частка фонду оплати праці, порівняно з минулорічним документом, зросла з 98,37% до 99,03%. Публічне обговорення проекту кошторису НКРЕКП на 2019 рік очікується у травні. За результатами документ буде доопрацьовано та не пізніше 1 липня має бути надано на погодження Комітету ВРУ з питань бюджету.

---

²⁰⁸ https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=91590541&cat_id=55838

²⁰⁹ <http://www.nerc.gov.ua/index.php?news=8979>

²¹⁰ http://www.nerc.gov.ua/data/filearch/richnyi_koshtorys/2019/Projekt_koshtorysu-2019.pdf

Методологія

ДОДАТОК 1

Перелік статей Угоди про Асоціацію та директив, щодо яких здійснюється моніторинг

Група **«Електроенергетика та ядерна безпека»** проводить моніторинг та оцінку тем «електроенергія», «атомна енергетика», «вугілля» та «подолання наслідків Чорнобильської катастрофи». Це, зокрема, наступні Директиви:

- Ст.269, Глава 11, Розділ IV, Директива 2009/72/ЄС (в частині ринку)
- Ст.270, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС
- Ст.271, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС
- Ст. 273, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС, Директива 2009/72/ЄС
- Ст. 274, Глава 11, Розділ IV, Регламент 714/2009/ЄС, Директива 2009/72/ЄС
- Ст.305, Глава 14, Розділ IV, Директива 2009/72/ЄС, Директива 2005/89/ЄС
- Ст.338, Глава 1, Розділ V
Договори про співпрацю з МФО
- Ст.339, Глава 1, Розділ V, Вугільний ринок
- Ст.342, Глава 1, Розділ V, Співпраця в атомній сфері, Директива Ради 2014/87, Директива Ради 2013/59/Євратом, Директива Ради 2006/117/Євратом
- Ст.342, Глава 1, Розділ V, Співпраця в атомній сфері

Група **«Газ»** проводить моніторинг та оцінку тем «газ», зокрема, імплементацію наступних Директив:

- Статті 338, 341, Директива 2009/73/ЄС (в частині ринку)
- Статті 338, 341, Регламент (ЄС) № 715/2009
- Статті 338, 341, Директива 2004/67/ЄС + Додаток XXVI (дія "Механізму раннього попередження"), статті 275 (несанкціонований відбір), 276 (збої у постачанні), 309 та 314 (вирішення спорів) Угоди про асоціацію
- Глава 11 "Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями" - зокрема статті 269 (ціни на внутрішньому ринку), 270 (заборона подвійного ціноутворення), 271 (режими імпорту-експорту), 272 (режим транзиту) і 273-274 (транспортування, доступ до інфраструктури)
- Додаток XXVII до Глави "Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику" - Директива 94/22/ЄС + статті 279-280 (доступ та здійснення діяльності з розвідки, видобування та виробництва вуглеводнів, а також ліцензування)

Група **«Енергоефективність та соціальні питання»** проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

- Директива 2010/30/ЄС
- Директива 2010/31/ЄС
- Директива 2012/27/ЄС
- Директива 2009/72/ЄС (в частині соціальних питань)
- Директива 2009/73/ЄС (в частині соціальних питань)
- Статті 338, 341 Угоди про асоціацію

Група **«Довкілля та відновлювальні джерела енергії»** проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

- Стаття 363, Директива 2011/92/ЄС)
- Стаття 363, Директива 2001/42/ЄС
- Стаття 363, Директива 2003/4/ЄС
- Стаття 363, Директива 2003/35/ЄС
- Директиви 85/337/ЄЕС та 96/61/ЄС
- Стаття 363, Директива 2008/50/ЄС
- Стаття 363, Директива 1999/32/ЄС

Методологія

Стаття 363, Директива 2009/147/ЄС
Стаття 363, Директива 2010/75/ЄС
Стаття 338, Директива 2009/28/ЄС

Група «**Нафта**» проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

Директива 2009/119/ЄС
Директива 94/22/ЄС
Директива 98/70/ЄС

Стаття 274 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 275 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 276 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 279 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 280 Глави 11 Угоди про асоціацію (Питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями)
Стаття 337 Угоди про асоціацію
Стаття 338 Угоди про асоціацію
Стаття 339 Угоди про асоціацію
Стаття 363, Директива 94/63/ЄС

Група «**Бізнес клімат**» проводить моніторинг та оцінку імплементації наступних Директив:

Стаття 27, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 28, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 29, Глава 1, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 88, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 93, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Статті 97-102, Глава 6 Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 104, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 105, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 107, Глава 6, Розділ IV Угоди про асоціацію
Статті 144-147, Глава 7, Розділ IV Угоди про асоціацію
Глава 8, Розділ IV Угоди про асоціацію та Директива 2014/25/ЄС
Стаття 255, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 256, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 258, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 263, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 267, Глава 10, Розділ IV Угоди про асоціацію
Стаття 277, Глава 11, Розділ IV Угоди про асоціацію та Директиви 2009/72/ЄС і 2009/73/ЄС (в частинах про Регуляторний орган)
Статті 355-359, Глава 5, Розділ V Угоди про асоціацію та Директива 2008/92/ЄС
Стаття 379, Глава 10, Розділ V Угоди про асоціацію

ДОДАТОК 2

Глосарій (стислий опис) актів законодавства ЄС, щодо яких здійснюється моніторинг

Група «Газ»

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, що замінює Директиву 2003/55/ЄС

Директива спрямована на запровадження спільних правил для передачі, розподілу, постачання та зберігання природного газу. Вона стосується природного газу, скрапленого природного газу (СПГ), біогазу та газу з біомаси. Правила функціонування сектора спрямовані на розвиток конкурентного, безпечного й екологічно стійкого ринку. Обов'язковою є вимога щодо відокремлення операторів системи транспортування (TSO) від функцій з його постачання в рамках вертикально-інтегрованих підприємств. Країни-члени ЄС повинні забезпечити, щоб усі споживачі мали право вибрати постачальника газу і могли його легко змінити протягом щонайдовше 3-х тижнів. Водночас, країни-члени ЄС можуть накладати на постачальників, що продають газ домогосподарствам (населенню), зобов'язання у питаннях безпеки і надійності постачань, регулярності та якості послуг, цін, охорони навколишнього середовища та енергоефективності.

Регламент 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу, що замінює Регламент 1775/2005

Регламент встановлює єдині механізми правил доступу до газотранспортних систем, LNG-терміналів та сховищ, беручи до уваги спеціальні характеристики національних і регіональних ринків. Документ прописує процедуру сертифікації оператора системи транспортування, а також розробки, узгодження, імплементації мережевих кодексів (за участі Європейської мережі операторів транспортування газу ENTSOG). Ключова мета – забезпечити для всіх учасників ринку газу вільний та недискримінаційний доступ до відповідних об'єктів інфраструктури та їх потужностей.

Директива 2004/67/ЄС про здійснення заходів для забезпечення безпеки постачання природного газу

Директива вимагає провадити загальну, прозору і недискримінаційну політику із безпеки постачання, сумісну з вимогами конкурентного ринку, а також визначити ролі та обов'язки учасників ринку (у тому числі в надзвичайних ситуаціях). Уряд має визначити мінімальні стандарти безпеки постачання газу, яких повинні дотримуватися гравці ринку, підготувати і оновлювати план надзвичайних заходів, визначити категорію "вразливих споживачів" та забезпечити їм належний рівень захисту, налагодити взаємодію з Єврокомісією та іншими зацікавленими сторонами.

Група «Електроенергетика та ядерна безпека»

Директива Ради 2014/87/Євратом, яка вносить зміни до Директив 2009/71/ Євратом, що встановлює основи з ядерної безпеки ядерних установок.

(Далі опис завдань Директив 2009/71 вже зі змінами внесеними Директивою 2014/87/)

Завданням Директиви є встановлення основ Співтовариства по підтримці і подальшому зміцненню ядерної безпеки та її регулювання, а також прийняття необхідних заходів для того, щоб держави-члени ЄС затвердили відповідні національні положення з метою забезпечення підвищеного рівня безпеки населення і працівників від небезпечного впливу іонізуючих випромінювань, джерелом яких є ядерні установки. Директива застосовується до будь-якої ядерної установки для мирних цілей, що підлягає ліцензуванню.

Директива Ради 2013/59/Євратом щодо основних норми безпеки для захисту від небезпеки, яка виникає від іонізуючої радіації.

Глосарій

Директива запроваджує єдині основні норми безпеки для захисту здоров'я осіб, які піддаються впливу професійного опромінення, опромінення у медичних цілях, а також опромінення населення, і направлена проти небезпек, пов'язаних з іонізуючим випромінюванням. Директива стосується будь-якої ситуації планового, існуючого або надзвичайного опромінення, що пов'язане з ризиком впливу іонізуючої радіації. Зокрема, Директива стосується виробництва, виготовлення, переробки, обробки, утилізації, використання, накопичування, зберігання, перевезення, імпорту, та експорту із Співтовариства радіоактивних матеріалів; виробництва та експлуатації електроустаткування, яке випромінює іонізуючу радіацію; людської діяльності, що передбачає наявність природних джерел радіації, які призводять до значного підвищення опромінення працівників або населення; впливу внутрішнього опромінення на працівників або населення, зовнішнього випромінювання від будівельних матеріалів, а також випадків довгострокового опромінювання, спричинене наслідками надзвичайних ситуацій або людської діяльності; готовності та планування заходів по реагуванню і керуванню ситуаціями надзвичайного опромінення з метою захисту здоров'я населення або працівників.

Директива 2009/72/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС

Директива запроваджує єдині правила для генерації, передачі, розподілу та постачання електроенергії. Вона також встановлює зобов'язання щодо універсального обслуговування і прав споживачів, а також уточнює вимоги щодо конкуренції. Відкритий внутрішній ринок дозволяє усім громадянам вільно обирати своїх постачальників, а усім постачальникам вільно здійснювати постачання своїм клієнтам (свобода переміщення товарів, свобода заснування та свобода надання послуг). У той же час Директива містить більш посилені вимоги щодо відокремлення операторів системи передачі (TSO) в рамках вертикально-інтегрованих підприємств; додано положення щодо захисту прав споживачів; посилено та деталізовано функції та повноваження органів регулювання.

Регламент 714/2009/ЄС про умови доступу до мережі транскордонного обміну електричною енергією та скасовує Регламент 1228/2003

Регламент спрямований на встановлення правил для транскордонних обмінів електроенергією з метою підвищення конкуренції та гармонізації на внутрішньому ринку електроенергії. У порівнянні з попереднім Регламентом 1228/2003, Регламент містить додаткові положення щодо сертифікації оператора системи передачі (TSO), запровадження мережевих кодексів, оприлюднення інформації системним оператором. Він також визначає, що Європейська мережа операторів систем передачі електроенергії (ENTSO) відповідає за управління системою передачі електроенергії для забезпечення можливості торгівлі і постачання електроенергії через кордони в межах ЄС.

Директива 2005/89/ЄС щодо заходів із забезпечення безпеки постачання електроенергії та інвестицій в інфраструктуру

Директива встановлює заходи, які покликані забезпечити безпеку постачання електроенергії, що гарантуватиме належне функціонування внутрішнього ринку електроенергії ЄС, адекватний рівень взаємозв'язку (interconnection) між країнами-членами, достатній рівень потужності генерації та баланс між постачанням та споживанням. Країни-члени ЄС повинні визначити загальні, прозорі, недискримінаційні політики з безпеки постачання електроенергії, що відповідають вимогам конкурентного ринку електроенергії. Вони повинні визначити та опублікувати ролі та відповідальності відповідальних органів влади та різних учасників ринку. Вживаючи ці заходи, країни-члени повинні гарантувати безперервність постачання електроенергії, вивчати можливості для транскордонної співпраці в частині безпеки постачання, знизити довгострокові ефекти від зростаючого попиту, забезпечувати диверсифікацію в генерації електроенергії, просувати енергоефективність та використання нових технологій, забезпечити постійне оновлення мереж.

Глосарій

Директива № 96/29/Євратом щодо основ стандартів безпеки для захисту здоров'я робітників та громадян в цілому від загрози, що виникає від іонізуючого випромінювання

Завданням Директиви є встановити єдині базові стандарти безпеки, щоб захистити здоров'я працівників та громадян в цілому від загрози іонізуючого випромінювання. Директива має застосовуватись у всіх випадках, які передбачають ризик від такого випромінювання, що виходить від штучного джерела, або від природного джерела у випадках, коли природні радіонукліди оцінюються з точки зору їх радіоактивності, поділу тощо. Директива також застосовується у роботі, яка пов'язана з наявністю природних джерел випромінювання і призводить до суттєвого зростання опромінення робітників або окремих громадян.

Директива 2006/117/Євратом щодо нагляду і контролю за перевезенням радіоактивних відходів і відпрацьованого ядерного палива

Директива дозволяє перевозити використане паливо між країнами ЄС для переробки, вимагає попередній дозвіл для переміщення радіоактивних відходів та відпрацьованого ядерного палива між кордонами, якщо це паливо відправляється з, через територію або до однієї з країн ЄС. Директива також передбачає, що поставки радіоактивних речовин мають бути повернуті в країну їх походження.

Директива 2003/122/Євратом щодо стандартів безпеки для захисту від радіації

Директива запроваджує більш жорсткі правила у роботі з «закритими радіоактивними джерелами», а також гармонізує підхід до цього питання на загальноєвропейському рівні. «Закритими радіоактивними джерелами» є невеликі обсяги радіоактивних матеріалів, які є постійно запечатані в капсулі, або зв'язані з нерадіоактивними матеріалами тощо (можуть використовуватись у медицині, наукових дослідженнях). Директива визначає правила для тих, хто зберігає такі матеріали, а також вимагає від країн-членів перелік конкретних кроків для поводження з ними.

Група «Енергоефективність та соціальні питання»

Директива 2010/30/ЄС про вказування за допомогою маркування та стандартної інформації про товар обсягів споживання та інших ресурсів енергоспоживчими продуктами

Директива регламентує маркування електричних продуктів та надання споживачам інформації щодо споживання ними енергії. Вона застосовується до продуктів, які можуть мати прямий або опосередкований вплив на споживання енергії та інших ресурсів під час використання. При розміщенні на ринку продуктів, постачальники забезпечують, щоб вони мали етикетку, що містить інформацію про його споживання електричної енергії або інших видів енергії. Постачальники повинні також надавати технічну документацію, включаючи: загальний опис продукту, результати проектних розрахунків, протоколи випробувань, довідку, що дозволяє ідентифікувати аналогічні моделі. Технічна документація повинна бути доступна протягом п'яти років. Постачальники повинні надавати дистриб'юторам позначки та інформацію про продукти безкоштовно, а останні повинні розміщувати етикетки таким чином, що їх було чітко видно.

Директива 2010/31/ЄС щодо енергетичної ефективності будівель

Директива спрямована на підвищення енергетичної ефективності будівель в ЄС з урахуванням різних кліматичних і місцевих умов. Вона встановлює мінімальні вимоги, загальну методологію й охоплює енергію, що використовується для опалення, гарячого водопостачання, охолодження, вентиляції та освітлення. Національні органи влади повинні встановити обґрунтовані мінімальні вимоги до енергетичної ефективності, які повинні переглядатися щонайдовше кожні 5 років. Вони також ведуть систему сертифікації ефективності використання енергії. Сертифікати надають інформацію для потенційних покупців або орендарів щодо споживання енергії приміщеннями, а також рекомендації щодо його раціонального зменшення.

Глосарій

Директива 2012/27/ЄС про енергоефективність, яка змінює Директиви 2009/125/ЄС та 2010/30/EU і скасовує Директиви 2004/8/ЄС та 2006/32/ЄС

Директива встановлює набір обов'язкових заходів, що мають допомогти ЄС досягти цільового рівня енергоефективності у 20% до 2020 року. Серед таких заходів:

- щорічна економія енергії у 1,5% за рахунок реалізації операторами розподільчих мереж, постачальниками заходів з підвищення енергоефективності;
- підвищення ефективності систем опалення, установка вікон з подвійним склінням або ізоляція дахів;
- придбання бюджетними органами енергоефективних будівель, продуктів і послуг;
- щорічне здійснення бюджетними органами енергомодернізації щонайменше 3% площі будівель, якими вони володіють або які займають;
- розширення прав і можливостей споживачів у сфері енергоменеджменту, що включає в себе легкий і безоплатний доступ до даних про фактичне споживання за рахунок індивідуального обліку;
- національні стимули для малих і середніх підприємств пройти енергоаудит, обов'язковий для великих компаній;
- моніторинг рівня ефективності нових потужностей з виробництва енергії.

Група «Довкілля та відновлювальні джерела енергії»

Директива 2011/92/ЄС про оцінку впливу окремих державних і приватних проєктів на навколишнє середовище (кодифікація)

Директивою впроваджується важливий інструмент екологічної політики – оцінка впливу на довкілля. Основне завдання – забезпечити, щоб проєкти, які можуть мати значні наслідки для довкілля (внаслідок, зокрема, їх природи, розміру чи місця розміщення), були об'єктом згоди на розробку (дозволу) та об'єктом оцінки їх наслідків для довкілля. Директива містить два переліки проєктів, які є об'єктами оцінки впливу на довкілля (від атомних електростанцій, газопроводів тощо до великих свиноферм). Важливим елементом є жорсткі вимоги щодо гласності, у тому числі щодо участі громадськості у процесі оцінки впливу на довкілля.

Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище

Директивою впроваджується важливий інструмент екологічної політики – стратегічна екологічна оцінка. Для певних державних планів та програм під час їх підготовки повинна проводитись оцінка впливу їх реалізації на довкілля. Така оцінка включає розробку звіту про стратегічну екологічну оцінку (з детальною інформацією щодо можливого значного впливу на довкілля та доцільних альтернативних варіантів), а також проведення консультацій з зацікавленими державними органами та громадськістю. У випадку ймовірного транскордонного впливу, повинна проводитись транскордонна оцінка та консультації.

Директива 2003/4/ЄС про доступ громадськості до екологічної інформації та про скасування Директиви №90/313/ЄЕС

Директива забезпечує імплементацію тих положень Організації економічного співробітництва та розробки, що стосуються доступу громадськості до екологічної інформації. Громадянам має бути гарантовано доступ до екологічної інформації, якою володіють органи державної влади, – як на вимогу, так і через активне її поширення. Інформація на запит повинна надаватись принаймні через місяць від дня звернення. В наданні інформації можна відмовити, якщо запит є нераціональним, надто загальним, стосується ще не завершеного документу, або стосується внутрішньої комунікації.

Глосарій

Директива 2003/35/ЄС про забезпечення участі громадськості у підготовці окремих планів та програм, що стосуються навколишнього середовища, та внесення змін та доповнень до Директив №№85/337/ЄЄС та 96/61/ЄС про участь громадськості та доступ до правосуддя

Директива забезпечує імплементацію тих положень Організаційної конвенції, що стосуються участі громадськості та доступу до правосуддя. Директива передбачає вимоги щодо встановлення механізму інформування громадськості, проведення консультацій з громадськістю та врахування зауважень та пропозицій громадськості у процесі прийняття рішень. Держава повинна забезпечити надання громадськості ефективних можливостей на ранньому етапі брати участь у підготовці, внесенні змін чи перегляді планів або програм, які необхідно розробити відповідно до положень, наведених у Додатку I до Директиви.

Директива 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи

Мета Директиви – встановити стандарти якості атмосферного повітря та управління якістю атмосферного повітря. Для цього визначається верхня та нижня межі оцінки, цільових та граничних значень, а також мети щодо зменшення впливу твердих часток, визначаються та класифікуються зони та агломерації, встановлюється система інформування громадськості та система оцінки якості атмосферного повітря відносно забруднювачів. Для зон та агломерацій, де існує ризик перевищення допустимих меж забруднення встановлюються короткострокові плани дій.

Директива 1999/32/ЄС про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива та внесення змін і доповнень до Директиви 93/12/ЄС зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003 та Директивою 2005/33/ЄС

Метою директиви є зменшення викидів діоксиду сірки, які утворюються при спалюванні окремих типів рідкого палива і, таким чином, зменшення шкідливого впливу на людину і навколишнє середовище. Директива встановлює максимальний вміст сірки у важкому мазуті, газойлі та судновому паливі. Вона також визначає методи, які повинні застосовуватися для відбору проб і аналізу вмісту сірки в паливі для того, щоб перевірити дотримання вимог.

Директива 2009/147/ЄС про захист диких птахів (ст. 4.2)

Загальною метою Директиви є збереження популяції усіх видів диких птахів, які природно проживають на європейській території держав-членів ЄС. Механізм захисту диких птахів передбачає охорону середовищ існування (оселищ); захист та використання птахів; попередження шкоди від інвазійних видів; дослідження та звітування. Відповідно до статті 4.2, необхідно створити спеціальні природоохоронні території (СПТ) на підставі орнітологічних критеріїв. Також потрібно вживати заходів для захисту мігруючих видів птахів, що постійно трапляються на території держави, особливо на водно-болотних угіддях.

Директива 2010/75/ЄС про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль забруднень)

Для контролю промислових викидів, ЄС розробив загальну систему, що базується на наданні інтегрованого дозволу. Директива вимагає використовувати систему інтегрованого дозволу для видів діяльності, зазначених у Додатку I до неї. Усі установки, що регулюються Директивою, повинні запобігати чи зменшувати забруднення шляхом використання найкращих доступних технологій, ефективного використання енергії, запобігання утворенню та управління відходами. Прозорість процедури видачі інтегрованого дозволу забезпечується участю у ній громадськості.

Директива 2009/28/ЄС про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлювальних джерел та якою вносяться зміни до, а в подальшому скасовуються Директиви 2001/77/ЄС та 2003/30/ЄС

Глосарій

Директива передбачає встановлення обов'язкових національних цілей для частки енергії з ВДЕ в загальному енергобалансі, які формуються на основі статистичних даних та потенціалу кожної країни. Такі цілі мають до 2020 року забезпечити досягнення 20% частки з ВДЕ в загальному енергоспоживанні країн-членів ЄС та країн, які є сторонами Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, та 10% частки цього типу енергії в транспортному секторі. Директивою, зокрема, встановлюються правила щодо спільних проектів між державами-членами ЄС та третіми країнами у галузі "зеленої" енергетики та правила доступу до мереж електропостачання для виробництва енергії з ВДЕ.

Група «Нафта»

Директива 2009/119/ЄС стосовно накладення на держав-членів ЄС зобов'язання щодо підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/чи нафтопродуктів

Директива встановлює правила, спрямовані на забезпечення високого рівня безпеки поставок нафти в Співтоваристві через надійні і прозорі механізми, засновані на солідарності між державами-членами ЄС. Передбачається прийняття законів, підзаконних актів та адміністративних положень для забезпечення збереження на постійних засадах загального рівня резервів сирої нафти та/або нафтопродуктів, що був би еквівалентним або 90 дням середньодобового значення імпорту, або 61 дням середнього внутрішнього добового споживання.

Директива 98/70/ЄС про якість бензину та дизельного палива

ЄС ввів правила, що забороняють бензин зі свинцем і обмежують кількість сірки в дизельному паливі з метою поліпшення якості повітря і скорочення викидів парникових газів. Ця Директива встановлює технічні вимоги, які повинні застосовуватися на бензин, дизельне паливо і біопаливо що використовується в автомобільному транспорті, а також газових масел, які використовуються для недорожньої мобільної техніки. Окрім заборони продажу етилованого бензину, держави-члени ЄС повинні провести оцінку національного споживання палива, прийняти законодавство та визначити уповноважений орган (органи) для встановлення системи моніторингу за якістю палива.

Директива 94/63/ЄС про контроль викидів летючих органічних сполук (ЛОС), що виникають зі сховищ нафти та при її транспортуванні з терміналів до сервісних станцій зі змінами та доповненнями, внесеними Регламентом 1882/2003²¹¹

Директива передбачає взяття на облік усіх нафтобаз, призначених для зберігання, наливання та зливання нафтопродуктів, встановлення на них технічних засобів для зменшення викидів ЛОС із резервуарів із нафтопродуктами, приведення у відповідність до установлених вимог усіх стаціонарних резервуарів, залізничних, морських, автомобільних цистерн, а також пристроїв для наливання та зливання нафтопродуктів.

Директива 94/22/ЄС про умови надання і використання дозволу на розвідування, розробку і виробництво вуглеводнів

Набір загальних правил вводиться з метою забезпечення недискримінаційного доступу до розвідки, дослідження і видобутку вуглеводневої сировини. Ці об'єктивні та прозорі правила допомагають зміцнити інтеграцію внутрішнього ринку, сприяти більшій конкуренції в ньому і підвищити безпеку поставок. Директива передбачає запровадження правил, які забезпечуватимуть:

- рівні умови для отримання дозволів на пошук, розвідування та видобуток вуглеводнів всім організаціям, які мають у своєму розпорядженні необхідні ресурси;
- надання зазначених дозволів на підставі об'єктивних, опублікованих критеріїв;

---

²¹¹ Офіційний переклад містить значну кількість помилок, що виникли внаслідок неточного перекладу. У цьому глосарії назва Директиви подається відповідно до офіційного перекладу.

Глосарій

- завчасне доведення до відома всіх організацій, які беруть участь у встановлених процедурах, усієї необхідної інформації.

Група «Бізнес клімат»

Директива 2014/25/ЄС щодо закупівель юридичними особами, які працюють у секторі енергетики та така, що скасовує Директиву 2004/17/ЄС від 18 квітня 2016 року

Спрямована на забезпечення відкритості ринку, а також справедливого здійснення закупівель, зокрема у секторі енергетики: добування (виробництва), транспортування та розподілу газу, тепла, електроенергії.

Директива 2009/72/ЄС щодо загальних правил для внутрішнього ринку електроенергії та така, що скасовує Директиву 2003/54/ЄС

Передбачає імплементацію законодавства про ринок електроенергії, згідно якого електроенергія є "енергетичним товаром", який купується/продається/виробляється/транспортується/зберігається. Вказані операції можуть виконувати на рівних конкурентних умовах всі ліцензовані підприємства. Також держава забезпечує недискримінаційний доступ до наявної інфраструктури, створює виробникам електроенергії сприятливі умови для інвестування у нові види енергії (вітер, сонце та ін.)

Директива 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу, що замінює Директиву 2003/55/ЄС

Передбачає імплементацію законодавства про ринок газу, згідно якого газ є "енергетичним товаром", який купується/продається/виробляється/транспортується/зберігається. Вказані операції можуть виконувати на рівних конкурентних умовах всі ліцензовані підприємства. Також держава забезпечує недискримінаційний доступ підприємствам до розподільчих мереж, газових сховищ та магістральних мереж газопроводів.

Директива 2008/92/ЄС стосовно процедури Співтовариства для вдосконалення цін на газ та електроенергію для кінцевих промислових споживачів

Згідно неї мають бути впроваджені відкриті загальнодоступні механізми інформування про ціни на енергоресурси для споживачів. Також має бути спеціально розроблена методика та впроваджений механізм збору відповідної інформації про ціни на газ та електроенергію.

